

Borgarráð

Erindi mennta- og menningarmálaráðuneytisins varðandi þátttöku Reykjavíkurborgar við kostnað við framkvæmdir við Fjölbrautaskólann í Breiðholti

Vísað er til erindis mennta- og menningarmálaráðuneytisins dags 16. nóvember sl. varðandi þátttöku Reykjavíkurborgar varðandi kostnað við framkvæmdir í húsnæðismálum Fjölbrautaskólans í Breiðholti. Lagt er til að borgarráð taki jákvætt í erindið og samþykki að ganga til viðræðna við ráðuneytið um þátttöku í verkefninu, m.a. á grundvelli minnisblaðs borgarlögmans dags. 23. september 2020. Semja þarf um hver greiðsluþátttaka er, hvernig greiðslur dreifist miðað við framvindu og hvernig haldið skuli á kostnaðarfrávikum og framkvæmdaáhættu.

Dagur B. Eggertsson

Hjálagt:

Erindi mennta- og menningarmálaráðuneytisins - Ósk um þátttöku Reykjavíkurborgar í framkvæmdum við Fjölbrautaskólann í Breiðholti, dags. 16. nóvember 2020

Minnisblað borgarlögmans, dags. 23. september 2020

Málsnr.: R 20110131
Skjalasafn Ráðhúss
20. nóv. 2020
Bréfalykill: 450

Borgarstórinn í Reykjavík
Ráðhúsi
Tjarnargötu 11
101 REYKJAVÍK

MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

Sölvhólgötu 4 101 Reykjavík
sími: 545 9500 postur@mrn.is
menntamalaraduneyti.is

Reykjavík 16. nóvember 2020
Tilv.: MMR18020172/9.16

Efni: Ósk um þátttöku Reykjavíkurborgar í framkvæmdum við Fjölbrautaskólann í Breiðholti

Mennta- og menningarmálaráðuneyti og Fjölbrautaskólinn í Breiðholti hafa á síðustu tveimur árum unnið að frumathugun til að undirbúa ákvörðun um framkvæmdir við Fjölbrautaskólann í Breiðholti til að bæta aðstöðu fyrir verklega kennslu og koma til móts við fjölgun nemenda í verklegu námi. Framkvæmdasýslu ríkisins var falið fyrir stuttu að ljúka vinnunni. Meðfylgjandi er greinargerð Framkvæmdasýslunnar um frumathugun.

Mikil fjölgun nemenda hefur verið í verknámi undanfarin ár og þá helst í rafvirkjun og húsasmíði, en verknám þarfnast meira rýmis en bóknáms. Fjölbrautaskólinn í Breiðholti telur að komið sé að þolmörkum og sér fram á að þurfa að hafna mörgum nemendum í náinni framtíð ef aðstaða skólans til þessara kennslu verður ekki bætt. Skortur er einnig á kennslustofum, aðstöðu fyrir kennara, starfsmenn og nemendur í aðalbyggingu skólans.

Gert er ráð fyrir að byggja tvær skemmur ásamt tengibyggingum, samtals um það bil 2.155 m². Framkvæmdasýslan áætlar að stofnkostnaður verði 970 m.kr. á verðlagi í október 2020, reiknaður fjármagnskostnaður 25 m.kr, búnaður 70 m.kr. og verðbreytingar 63 m.kr eða samtals 1.128 milljónir. Óvissa um stofnkostnað á stigi forathugnar er talin vera bilinu -15%/30% til eða -145 m.kr./+290 mkr. Þannig að talið er að heildarkostnaður verði á bilinu 983 til 1.418 m.kr.

Tilgangur þessa bréfs er að óska eftir samningi við Reykjavíkurborg um að framangreind framkvæmd verði sameiginleg samkvæmt staflíð c. í 2. m.gr. 47. gr. laga um framhaldsskóla nr. 92/2008.

Fyrir hönd ráðherra

Auður Björk Árnadóttir
Auður B. Árnadóttir
ráðuneytisstjóri

Björg Pétursdóttir
Björg Pétursdóttir
skrifstofustjóri

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

FRAMKVÆMDASÝSLA RÍKISINS

**FB FJÖLBRAUTASKÓLINN
Í BREIÐHOLTI
VERKNÁMSAÐSTAÐA**

FRUMATHUGUN

NÓVEMBER 2020

VERKKAUPI:
MENNTA- OG MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

VERKSALI:
FRAMKVÆMDASÝSLA RÍKISINS

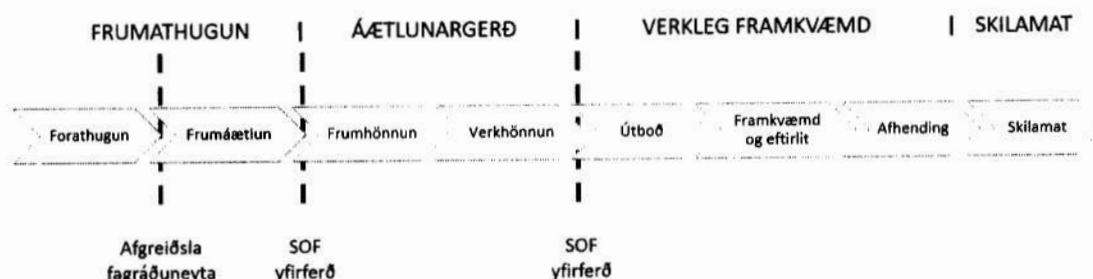
EFNISYFIRLIT

1. FRUMATHUGUN	3
1.1 FORATHUGUN.....	4
1.1.1 Lýsing verkefnis	4
1.1.1.1 Forsaga	4
1.1.1.2 Verkefnið	5
1.1.1.2.1 Markmið verkefnis.....	6
1.1.2 Hagsmunaaðilar.....	7
1.1.3 Þarfagreining - húsrýmisáætlun	8
1.1.3.1 Nemendaþróun	8
1.1.3.2 Núverandi staða húsnæðismála	10
1.1.3.3 Viðhorf FB	16
1.1.3.4 Rýmisþörf	17
1.1.3.4.1 Rafiðnaðarbraut.....	18
1.1.3.4.2 Húsasmiðabraut.....	19
1.1.3.5 Búnaður	19
1.1.4 Valkostagreining – skoðun lausna.....	20
1.1.4.1 Valkostir.....	20
1.1.4.1.1 Óbreytt ástand (V0)	20
1.1.4.1.2 Tillaga MRN (V1)	20
1.1.4.1.3 Fullnýta núverandi deiliskipulag lóðar (V2).....	22
1.1.4.1.4 Þarfagreining FB (V3)	24
1.1.4.2 Gæðapættir	26
1.1.4.3 Áhættugreining.....	26
1.1.5 Mat á stofn- og rekstrarkostnaði valkosta	27
1.1.5.1 Stofnkostnaður og verðlagsbreyting	27
1.1.5.2 Fjármálaútreikningur	30
1.1.5.3 Kostnaðargreining valkosta	30
1.1.5.4 Útboðsleiðir	32
1.1.5.5 Næmnigreining	34
1.1.5.6 Greiðsluáætlun	36
1.1.6 Mat á valkostum	38
1.1.7 Niðurstaða	38
1.2 FRUMÁÆTLUN	39
1.2.1 Forsendur lausnar.....	40
1.2.1.1 Hönnunarforsendur	40
1.2.1.2 Deiliskipulag.....	40
1.2.2 Tíma- og greiðsluáætlun	41
1.2.3 Niðurstaða frumathugunar, greinargerð	41

1. FRUMATHUGUN

Forathugun er fyrri hluti frumathugunar og jafnframt fyrsti áfangi í ferli opinberra framkvæmda. Í forathugun er verkefninu lýst, hagsmunaaðilar skilgreindir, þarfagreining gerð, valkostir skoðaðir, mat lagt á stofn- og rekstrarkostnað ásamt gæða- og áhættuþáttum. Niðurstaða forathugunnar felur í sér tillögu að skoða ákveðin valkost betur í frumáætlun, sem er seinni hluti frumathugunar. Í frumáætlun eru settar fram forsendur varðandi gerð og gæði mannvirkis (efnisval, byggingaraðferðir), frumuppdrættir, tíma- og kostnaðaráætlun.

Mynd 1, sýnir ferli opinberra framkvæmda. Þegar forathugun liggur fyrir er hún tekin til umfjöllunar viðkomandi fagráðuneyta sem ákveða hvort heimild verði veitt til að vinna frumáætlun. Tilgangur frumáætlunar er að greina og skilgreina nánar valkost sem valinn var í forathugun. Þegar frumáætlun er lokið er frumathugun skilað til viðkomandi fagráðuneyta sem fjalla um niðurstöðu hennar og ákveða hvort óskað verði eftir heimild til áætlunargerðar. Fjármála- og efnahagsráðuneytið veitir að því loknu heimild að fenginni umsögn Framkvæmdasýslu ríkisins og umfjöllun Samstarfsnefndar um opinberar framkvæmdir (SOF).

Mynd 1 Ferli opinberra framkvæmda

Framkvæmdasýslu ríkisins (FSR) var falið af Menntamálaráðuneytingu (MRN) að gera frumathugun fyrir verknámsaðstöðu Fjölbrautaskólans í Breiðholti samkvæmt lögum um skipan opinberra framkvæmda nr. 84/2001 og í samræmi við verklagsreglur Fjármála- og efnahagsráðuneytis (FJR) frá 27.maí 2002.

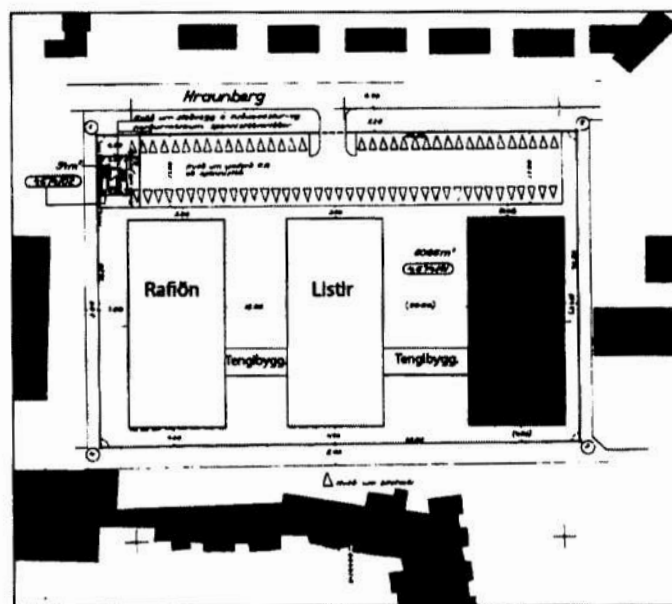
1.1 FORATHUGUN

1.1.1 LÝSING VERKEFNIS

1.1.1.1 Forsaga

Fjölbrautaskólinn í Breiðholti (FB) var stofnaður árið 1975 og var fyrsti skólinn af gerð fjölbrautaskóla. FB býður upp á bóknám, verknám og listnám til lokaprófa á samtals 16 námsbrautum í dag- og kvöldskóla og er einn af stærstu verknámsskólum landsins.

Þann 16. mars 2015 barst erindi frá FB til mennta- og menningarmálaráðuneytisins (MRN), þar sem óskað var eftir heimild í fjárlögum til að byggja tvær skemmur á lóð skólans við Hraunberg 8 ásamt tengibyggingum milli þeirra til verk- og listgreinakennslu. Á núverandi deiliskipulagi lóðar er gert ráð fyrir samtals þremur kennsluskemmum á lóðinni. Ein skemma er þar nú þegar (1.076 m^2), sjá mynd 1.

Mynd 1 Teikning af skemmum og tengibyggingum frá 2015 (teikning FB).

Helstu rök FB fyrir byggingu nýs kennsluhúsnæðis:

- Stórbætt aðstaða skapast til kennslu og samstarf á sviði verk- og listgreina innan skólans, þ.e. rafiðngreinar, trésmíði og listgreina og rýmishönnunar. Þannig verða kjöraðstæður til nýsköpunar innan skólans, ekki síst ef Fablab og E-lab skólans verða einnig staðsett þar
- Í aðalbyggingu fæst með flutningnum yfir í skemmurnar aukið rými til þess að
 - Endurmeta rýmisskipulag og aðbúnað með hliðsjón af nýjustu áherslum í kennslu.
 - Hlúa betur að þjónustu við sérdeildarnemendur á starfsbraut skólans.
 - Skapa kennurum skólans viðunandi vinnuaðstöðu
 - Fjölga bóknámsstofum.
 - Bæta aðstöðu fyrir félagsstarf nemenda

Þann 22. janúar 2018 óskaði MRN eftir því að FSR gerði frumathugun á verknámsaðstöðu FB.

FB var falið að vinna þarfagreiningu og lá hún fyrir í júní 2018. Niðurstaða skólans var að þörf væri á 3.081 m² verknámshúsi ásamt því að gera ráð fyrir 400 m² yfirbyggðu útisvæði fyrir smíði smáhýsa.

Rök FB:

- Óupphituð skemma: Húsasmíðin þarf gott kennslupláss, til að nemendur geti byggt smáhýsi undir þaki á veturna.
- *Nýtt verknámshús*: Fyrirmyndaraðstaða til kennslu í rafvirkjun og húsasmíði, stærstu iðngreinum landsins. Núverandi smíðja verði nýtt fyrir verklega listgreinakennslu, Fablab og skólatorg. Auk þess að styrkja svæðið og samfélagslega þjónustu svo til verði lifandi rými sem þjónar samfélaginu með samveru fólks og flæði þess.
- *Aðalbygging*: tölvubraut, verkleg kennsla í raungreinum, vinnuaðstaða kennara og nemendaaðstaða þarf meira rými.

Niðurstaða þarfagreiningarinnar var mikil breyting frá greiningu FB 2015, þar sem um var að ræða tvær skemmur og tengibyggingar eða samtals 2.300 m². Verkefnið var því orðið viðameira en upphaflega var lagt upp með.

Haldinn var fundur 2. október 2018 með FSR, FB, MRN og RVK þar sem FB var bent á að 3.081 m² bygging væri mun stærri en upphaflega var lagt upp með og að slík bygging kallaði á breytingu á deiliskipulagi.

FB var tjáð á fundinum að ekki væri unnt að halda áfram með frumathugun fyrr en skýrt lægi fyrir hversu stórt húsnæði skólinn þyrfti fyrir verknámsaðstöðu. Auk þess þyrfti FB að skilgreina betur hvernig nota ætti það rými sem losnaði í aðalbyggingunni, þegar verknám væri komið í annað húsnæði.

Verkefnið fór í ákveðna biðstöðu á þessum tímapunkti.

MRN ákvað að fara í frekari greiningarvinnu innan ráðuneytisins svo hægt væri að halda áfram með verkefnið. Eftir greiningarvinnu er tillaga MRN að mæta brýnustu þörfum FB, sem er meira rými fyrir nemendur í rafiðn og húsasmíði. Tillagan er að byggð verði ný skemma fyrir rafiðn sambærileg þeirri sem er á lóð skólans ásamt tengibyggingu, samtals um 1.410 m², auk 400 m² yfirbyggðu útisvæði fyrir smíði smáhýsa.

Viðbrögð FB í bréfi 30. janúar 2020 við tillögu MRN, eru að 400 m² yfirbyggt útisvæði til kennslu í húsasmíði yrði mjög mikilvægur þáttur í að bæta kennslu í húsasmíði. FB ítrekar að mikil rýnisvinna hafi legið á bakvið greiningu á þörfum skólans 2018 og ákveðin vonbrigði ef sú nýbygging verður talsvert minni en skólinn telur þörf á. En minni bygging muni þó breyta miklu varðandi verknámsaðstöðu skólans.

1.1.1.2 Verkefnið

Verkefnið er að bæta verknámsaðstöðu FB með nýbyggingu á lóð skólans við Hraunberg. Auk yfirbyggðs útisvæðis fyrir smíði smáhýsa á útisvæði skólans, svo nemendur og kennarar þurfi ekki að moka snjó til að geta hafið smíðavinnu. Með flutningi verklegrar kennslu úr aðalbyggingu skólans skapast rými fyrir aðra starfsemi í skólanum.

Ríkiseignir hafa umsjón með rekstri og viðhaldi bygginga FB og gert er ráð fyrir að þær kosti breytingar sem fara þarf í á núverandi byggingum í tengslum við verkefnið.

1.1.1.2.1 Markmið verkefnis

Markmið verkefnisins er að bæta verknámsaðstöðu FB.

Samkvæmt lögum um framhaldsskóla nr. 92/2008 og skv. 33.gr „Réttur nemenda“, segir:

Framhaldsskóli er vinnustaður nemenda. Allir nemendur framhaldsskóla eiga rétt á kennslu við sitt hæfi í hvetjandi námsumhverfi í viðeigandi húsnæði sem tekur mið af þörfum þeirra og almennri vellíðan. Þess skal gætt við skipulag skólstarfs að virt séu almenn vinnuverndarsjónarmið.

Greinargerð um málaflokk 20.1 framhaldsskóla í fjármálaáætlun 2020-2022:

Mennta- og menningarmálaráðherra leggur ríka áherslu á að fjölga nemendum í verknámi, ekki síst nemendum sem koma beint úr grunnskóla.

Eitt af markmiðunum er að hækka hlutfall nemenda sem ljúka starfs- og tækninámi.

Þetta markmið endurspeglast í stefnumiðaðri áætlun FB fyrir 2020-2022.

Samkvæmt stjórnarsáttmála ríkisstjórnar 2017-2021:

Iðnnám og verk- og starfsnám verði eft í þágu fjölbreytni og öflugra samfélags.

Á grundvelli þessa hafa verið sett fram eftirfarandi meginmarkmið og árangursmarkmið fyrir verkefnið:

Tafla 1 Markmið og árangursmarkmið

	Meginmarkmið	Árangursmarkmið
Starfsfólk	Betra starfsumhverfi	Aukin starfsánægja Eftirsóknarverður vinnustaður
Nemendur	Betri aðstaða nemenda	Fjölgun nemenda í verknámi Ánægðari nemendur
Fjármál	Fjárhagslegur ávinningur	Góð nýting fjármuna

1.1.2 HAGSMUNAAÐILAR

Hagsmunaaðilagreining er m.a. gerð til að ná um helstu áhersluatriði er haft geta áhrif á þróun og niðurstöðu verkefnisins og að styrkja samstarf og samvinnu aðila á undirbúningsskeiði.

Tafla 2 sýnir helstu hagsmunaaðila verkefnisins, hlutverk, væntingar, mikilvægi og áhrif þeirra varðandi framgang þess. Gefið er vægi á skalanum einn til fimm fyrir mikilvægi og áhrif. Þær tölur eru margfaldaðar saman og reiknuð einkunn. Einkunnargjöfin hefur áhrif á vægi viðkomandi aðila og hversu þýðingarmiklir þeir eru varðandi ákvörðunatöku í verkefninu. Þeir aðilar sem fá 25 í einkunn hafa ráðandi eða mest áhrif á verkefnið. Þeir sem fá 15-20 geta haft töluverð áhrif á framgang verkefnisins. Þeir sem fá lægri einkunn hafa minni áhrif. Þá er gerð greining á væntingum hvers hagsmunaaðila til verkefnisins og hvernig hægt er að mæta þeim.

Tafla 2 Greining hagsmunaaðila

Hagsmunaaðili	Hlutverk	Væntingar	Mikilvægi (M)	Áhrif (A)	Einkunn = MxA	Aðgerðir
Menntamálaráðuneyti	Verkefniseigandi	Að verkefnið uppfylli þarfir FB og stuðli að betri aðbúnaði fyrir starfsfólk og nemendur í verknámi.	5	5	25	Vera í góðum tengslum, vinna að verkefninu í samræmi við væntingar MNR
Fjármálaráðuneyti	Fjárveiting/eigandi	Að verkefnið skili húsnæði í samræmi við áætlanir	5	5	25	Vanda undirbúning og verkefnastjórn og vera í góðum tengslum við FJR
Samstarfsnefnd um opinberar framkvæmdir (SOF)	Samþykktaraðili að verkefnið fari í frekari greiningu	Að verkefnið standist áætlanir og verði vel úr hendi leyst	5	5	25	Vanda undirbúning
Skólanefnd FB	Markar áherslur í skólastarfinu	Betri aðstaða fyrir nemendur og starfsfólk	5	5	25	Góð kynning á verkefninu.
Starfsfólk FB	Notendur mannvirkis	Betri aðstaða fyrir nemendur og starfsfólk	5	5	25	Góð kynning á verkefninu.
Nemendur FB	Notendur mannvirkis	Betri aðstaða fyrir nemendur og starfsfólk	5	5	25	Góð kynning á verkefninu.
Foreldrar	Forráðamenn nemenda	Nemendur fái þá aðstöðu til að sinna náminu sem best	4	4	16	Góð kynning á verkefninu.

Mikilvægi	5 Bráðnauðsynlegt 4 Nauðsynlegt 3 Þó nokkurt 2 Æskilegt 1 Skiptir ekki máli	Áhrif	5 Alger 4 Mikil 3 Nokkur 2 Lítil 1 Överuleg
-----------	---	-------	---

1.1.3 ÞARFAGREINING - HÚSRÝMISÁÆTLUN

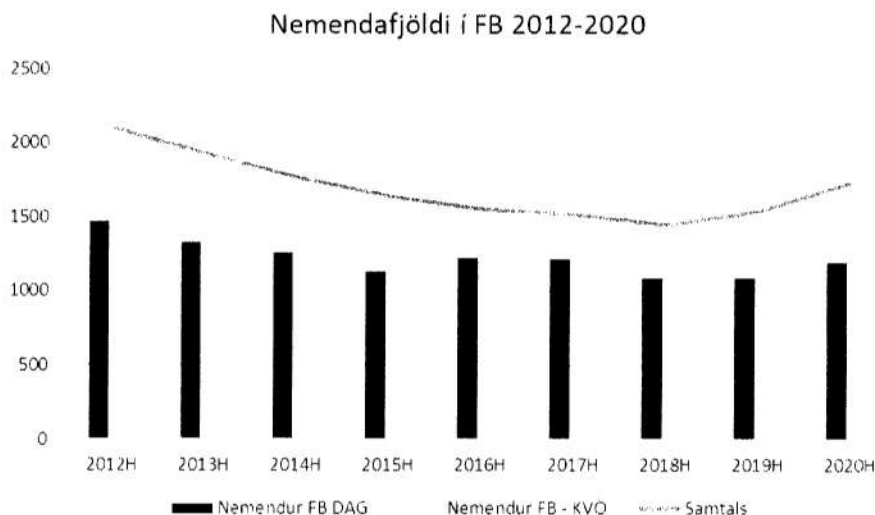
Markmið þarfagreiningar er að draga fram og greina umfang verkefnisins og þá þörf, sem ætlað er að leysa með verkefninu. Jafnframt að horfa til og áætla hvernig starfsemi aðila kunni að þróast á næstu 5-10 árum og jafnvel lengra fram í tímann.

1.1.3.1 Nemendapróun

Fjöldatölur og skipting nemenda á námsbrautir í dagskóla og kvöldskóla frá 2012 til 2020 voru teknar saman af FB. Þegar nemendapróun í skólanum í heild er skoðuð sést að nemendum hefur almennt fækkað í skólanum eins og tafla 3 og mynd 2 sýna.

Tafla 3 Nemendafjöldi í FB

Heildarfjöldi	2012H	2013H	2014H	2015H	2016H	2017H	2018H	2019H	2020H
Nemendur FB - DAG	1.473	1.335	1.265	1.134	1.225	1.219	1.090	1.095	1.198
Nemendur FB - KVÖ	630	595	505	509	329	305	357	450	536
Samtals:	2.103	1.930	1.770	1.643	1.554	1.524	1.447	1.545	1.734

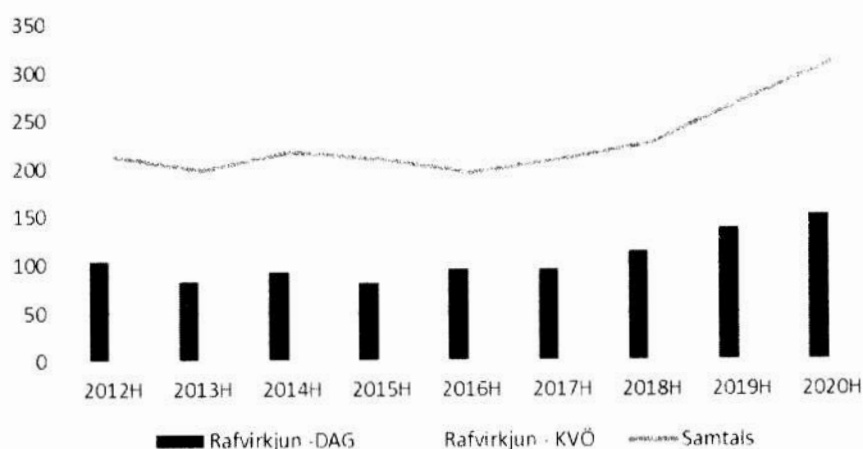
Mynd 2 Nemendafjöldi í FB haust 2012-2020

Samsetning nemenda í skólanum hefur hinsvegar breyst og verknámsnemunum fjölgað mikið í skólanum. Frá hausti 2012 til hausts 2020 hefur fjöldi nemenda í rafvirkjun farið úr 104 í 153 í dagskóla og úr 110 í 157 í kvöldskóla, sjá töflu 4 og mynd 3.

Tafla 4 Nemendafjöldi í rafvirkjun

Námsbraut	2012H	2013H	2014H	2015H	2016H	2017H	2018H	2019H	2020H
Rafvirkjun -DAG	104	83	93	81	96	96	115	138	153
Rafvirkjun - KVÖ	110	116	125	129	100	114	112	131	157
Samtals:	214	199	218	210	196	210	227	269	310

Rafvirkjanemar í FB haust 2012-2020

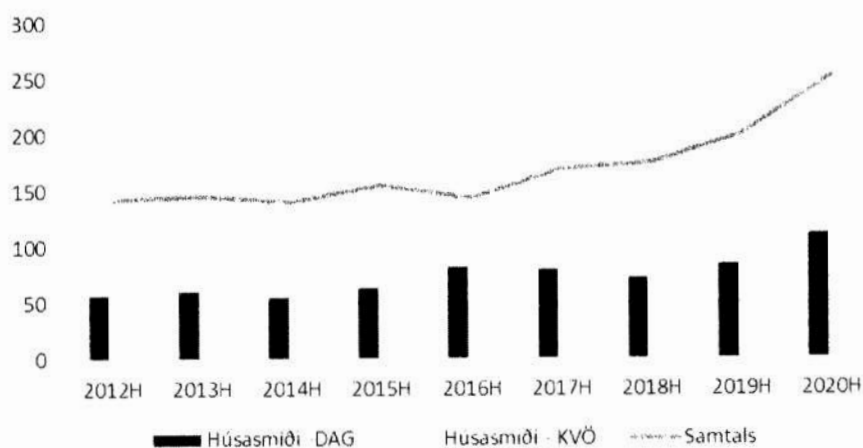
Mynd 3 Rafvirkjanemar í FB haust 2012-2020

Frá hausti 2012 til hausts 2020 hefur fjöldi nemenda í húsasmíði farið úr 57 í 112 í dagskóla og úr 86 í 140 í kvöldskóla, sjá töflu 5 og mynd 4.

Tafla 5 Nemendafjöldi í húsasmíði

Námsbraut	2012H	2013H	2014H	2015H	2016H	2017H	2018H	2019H	2020H
Húsasmíði -DAG	57	61	55	64	82	80	73	84	112
Húsasmíði - KVÖ	86	85	87	91	62	90	102	116	140
Samtals:	143	146	140	155	144	170	175	200	252

Húsasmíðanemar í FB haust 2012-2020

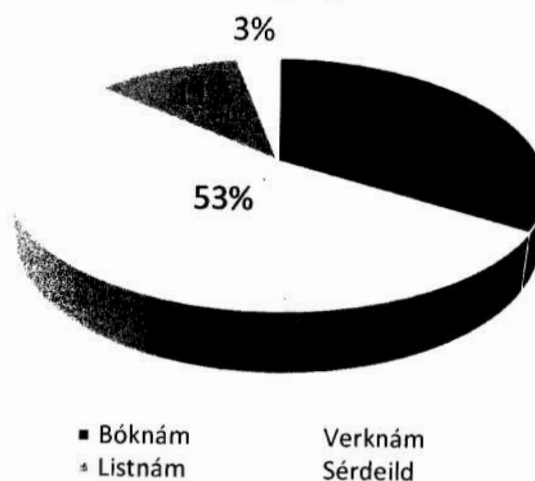
Mynd 4 Húsasmíðanemar í FB haust 2012-2020

Dag- og kvöldnemendur FB 2020H eru 1.734 og er hlutfall verknámsnemenda 53%, bóknámsnemendur 33%, listnámsnemendur 11% og sérdeild 3%. Sjá töflu 6 og mynd 5, hvernig skipting er milli námsbrauta í FB.

Tafla 6 Skipting nemenda milli námsbrauta

Námsbrautir	2020H- Dag	2020H kvöld	Hlutfall dag	Hlutfall kvöld	Samtals dag og kvöld	Samtals hlutfall
Bóknám	503	77	42%	14%	580	33%
Verknám	456	459	38%	86%	915	53%
Listnám	186	0	16%	0%	186	11%
Sérdeild	53	0	4%	0%	53	3%
Samtals:	1.198	536	100%	100%	1.734	100%

Skipting nemenda milli námsbrauta í FB haust 2020 í dag- og kvöldskóla

Mynd 5 Skipting nemenda milli námsbrauta í FB 2020H

Samkvæmt nemendasþá til 2030, sem byggir m.a. á mannfjöldasþá, er gert ráð fyrir tæplega 10% fjölgun nemenda í framhaldsskólum á næstu 7 árum. Þeim sem eru 16 ára af mannfjölda fjölgar um 18,2% á sama tíma (frá 2020-2027) samkvæmt spá Hagstofu Íslands.

1.1.3.2 Núverandi staða húsnæðismála

FB kennir bæði í dagskóla og kvöldskóla og eru 105 kennarar við skólann og 32 aðrir starfsmenn. Kennt er í tveimur byggingum, aðalbyggingu við Austurberg 5 og í skemmu við Hraunberg 8. Samkvæmt þjóðskrá er fermetrafjöldi skólans um 11.523 m², sjá töflu 7 og mynd 6 er sýnir lóðir FB.

Tafla 7 Núverandi húsnæði FB

Húsnæði	Flatarmál	Bygginga ár
Austurberg 5 skóli	3.406	1975
Austurberg 5 skóli	2.348	1978
Austurberg 5 skóli	2.537	1981
Austurberg 5 skóli	1.982	2009
Hraunberg 8 skóli (skemmi)	1.077	1978
Hraunberg 8 geymsla	50	1982
Hraunberg 8 færanlegar skólastofur, geymsla og gestahús	123	Færanleg mannvirki
Samtals:	11.523	

Mynd 6 Lóðir FB Austurberg 5 og Hraunberg 8 (appelsínugulir kassar)

Í þarfagreiningu FB kemur fram að aðeins 63% af núverandi húsnæði er nýtt undir kennslu, skólastarf og starfsfólk en um 37% er undir ganga, vegg og óskilgreint.

FB tók saman nettó fermetranotkun á nemanda í beinu kennslurými eftir kennslusviðum þar sem rýmum er deilt niður á nemendur. Samkvæmt því er nettó fermetranotkun allt frá 2,74 m² á nemanda á bóknámsbrautum upp í 10,42 m² á nemanda í húsasmiðanám. Í þessum tölum er einungis miðað við dagskólanemendur, sjá töflu 8.

Tafla 8 Fermetranotkun eftir kennslusviðum m.v. dagskóla

Námsleiðir	Nemendur	Fermetrar	m2/nem
Bóknám	588	1.611	2,74
Myndlistarnám	133	613	4,61
Textílnám	39	251	6,43
Húsasmiðanám	86	896	10,42
Rafvirkjun	110	644	5,86
Sjúkráliðanám	53	215	4,06
Snyrtifræðinám	50	279	5,57
Starfsbraut(sérdeild)	42	225	5,37

Vorið 2018 gerði MRN greiningu á stöðu húsnæðismála hjá framhaldsskólum og kom í ljós að nokkrir framhaldsskólar voru undir þeim viðmiðum sem gjarnan er litið til við mat á stærð

skólahúsnæðis framhaldsskóla, þ.e. að meðaltali 10 m² á hvern nemanda og upp í 12-13 m² á hvern nemanda í hreinum verknámsskólum. Mælikvarðinn er ekki einhlítur og kemur fleira til en fjöldi fermetra á hvern nemanda þegar litið er til þess hvort rými sé ásættanlegt í tilteknum skóla. Þar vegur m.a. þungt hönnun húsnæðis og fjöldi bygginga. Ekki eru til opinber stærðarviðmið fyrir framhaldsskóla.

Samkvæmt þessari greiningu eru fermetrar á hvern nemanda í FB langt undir þessum viðmiðum miðað við niðurstöður í töflu 8.

MRN hefur litið til þess að fjórir flokkar rýmis í framhaldsskólum uppfylli kröfur þannig að húsnæðið geti talist ásættanlegt.

- Kennslu- og vinnurými nemenda
- Matsalur/félagsrými
- Vinnuaðstaða kennara
- Lögbundin nemendafélagsaðstaða

FB hefur reynt að nýta núverandi húsnæði sem best í þeirri viðleitni að bæta verknámsaðstöðu skólans með því að búa til meira pláss fyrir verknámið bæði í aðalbyggingu og skemmu. Til bráðabirgða hafa verið settar upp stofur á gangi í aðalbyggingu og milliloft fyrir kennslustofur og aðstöðu kennara í núverandi skemmu og margt fleira í ýmsum tilfærslum og framkvæmdum til að nýta rýmið sem best.

Samkvæmt upplýsingum frá Ríkiseignum, sem sjá um viðhald á skólahúsnæði FB var milliloftið, sem sett var upp í núverand skemmu um 250 m² aðeins hugsað til bráðabirgða. Það er í dag notað fyrir þrjár kennslustofur og aðstöðu fyrir kennara, en uppfyllir ekki aðgengi fyrir alla, né kröfur um lofthæð.

Fyrir nokkrum árum var sett upp hátækni miðastofa Fablab Reykjavík í FB, sem er samstarfsverkefni Reykjavíkurborgar, Nýsköpunarmiðstöðvar og skólans. Þessi aðstaða er staðsett á fyrstu hæð aðalbyggingar skólans og hefur nýst skv. FB skólanum vel í því að efla þá möguleika sem skólinn hefur upp á að bjóða í námi. T.d. hefur tilkoma stofunnar aukið verulega þá möguleika sem eru í boði í verk- og listnámi. Það er mat FB að nauðsynlegt sé að hafa þessa starfsemi í skólanum til að hvetja til nýsköpunar.

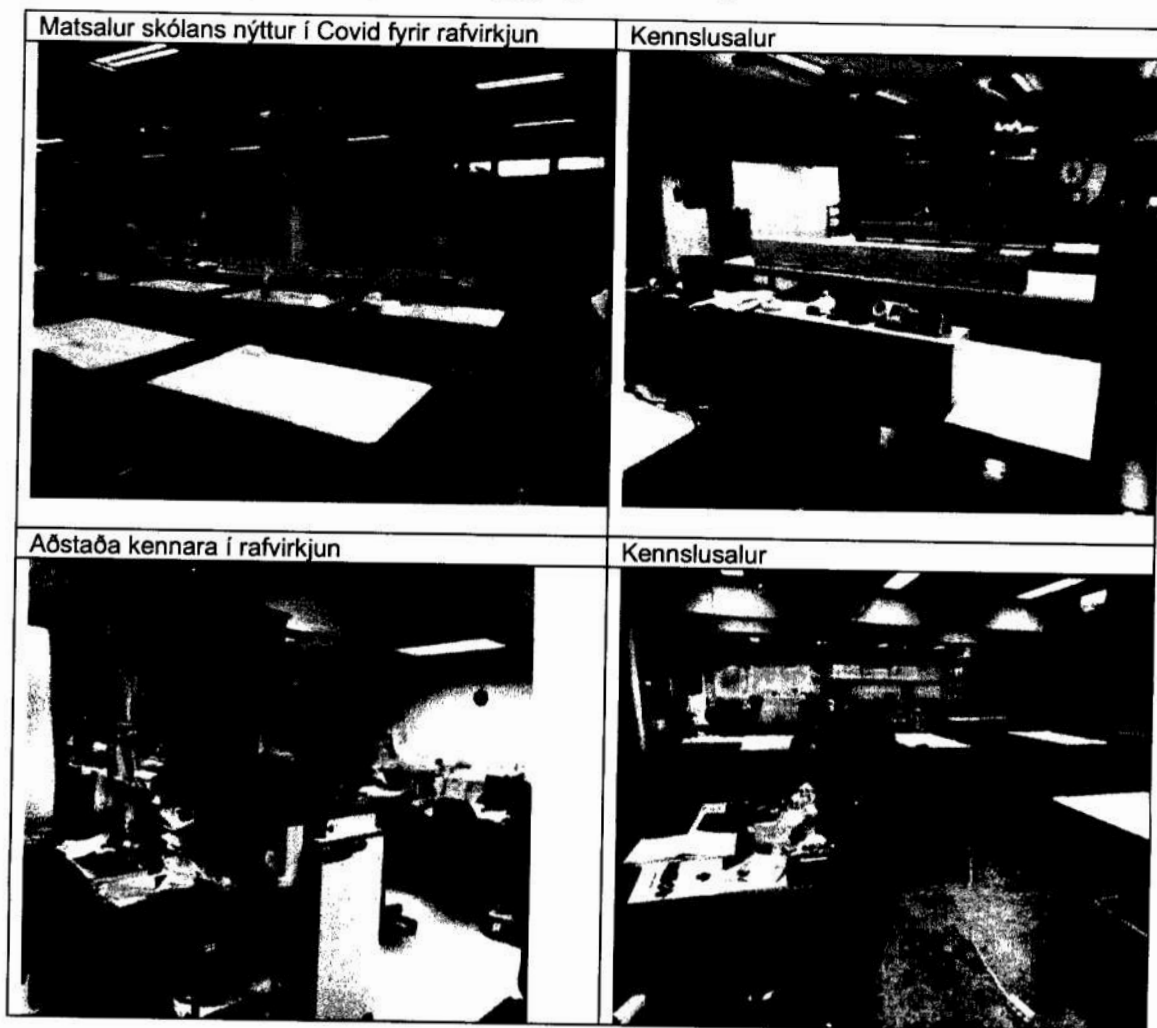
Núverandi skemma við Hraunberg 8, er nýtt fyrir kennslu í húsasmíði og listgreinum en rafvirkjun er kennd í um 644 m² rými í aðalbyggingunni við Austurberg 5 og Fablab kennsla fer þar einnig fram í um 244 m².

Tafla 9 sýnir myndir frá aðstöðu húsasmíði og listgreina í Hraunbergi 8. Tafla 10 sýnir myndir frá aðstöðu rafvirkjunar í aðalbyggingu og tafla 11 sýnir aðstöðu nemenda í aðalbyggingu og aðstöðu Fablab.

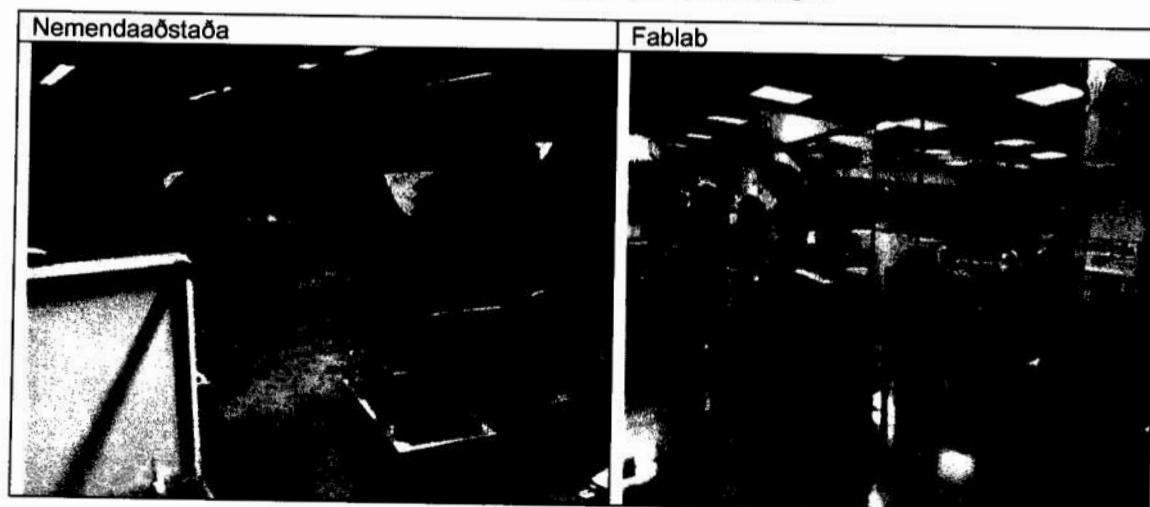
Tafla 9 Húsasmíði og listgreinar í Hraunbergi 8

Kennslusalur í smíði 	Vélasalur í smíði
Aðstaða kennara á millilofti (bráðabirgða) 	Kennslusalur á millilofti (bráðabirgða)
Kennslustofa listgreina 	Efnisgeymsla fyrir húsasmíði

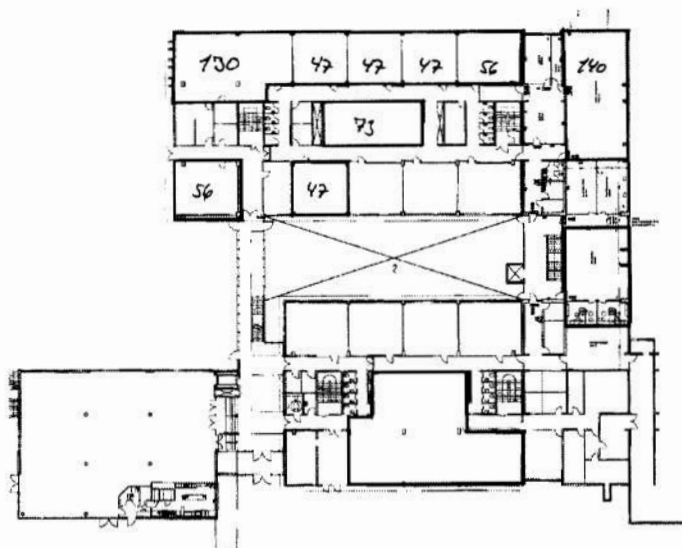
Tafla 10 Aðstaða fyrir rafvirkjun í aðalbyggingu Austurbergi 5

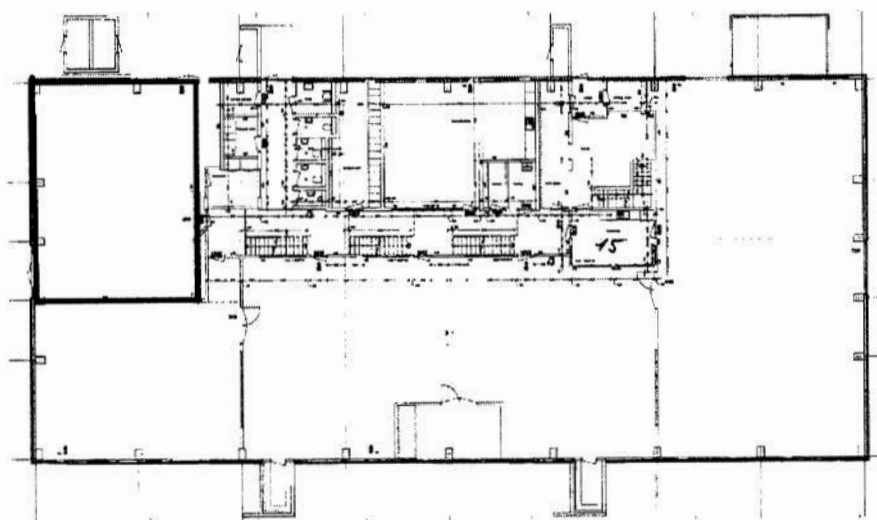
Tafla 11 Nemendaaðstaða og Fablab í aðalbyggingu Austurbergi 5

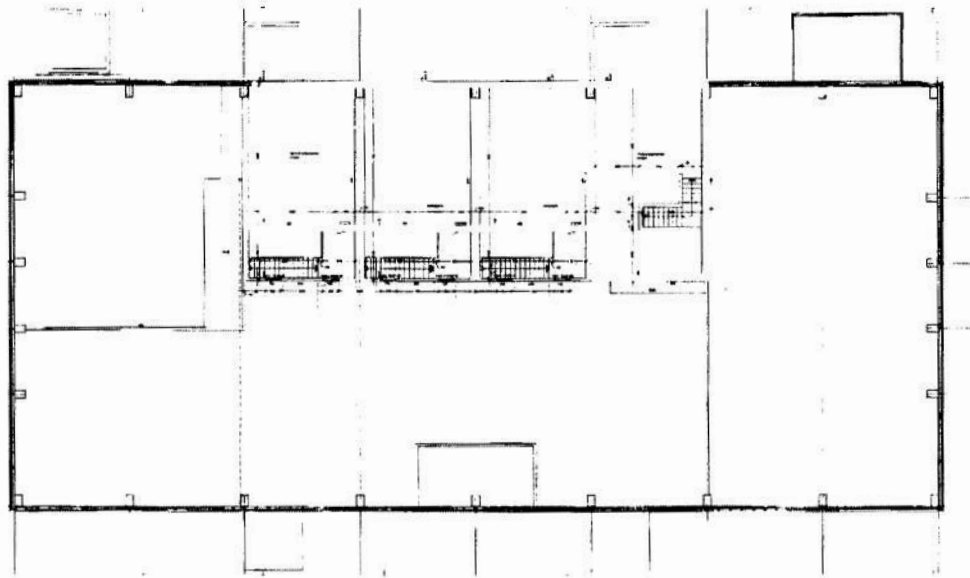
Mynd 7 sýnir teikningu af 1. hæð aðalbyggingar þar sem rafvirkjun, Fablab og nemendaaðstaða (gluggalaust rými) er. Mynd 8 sýnir aðstöðu fyrir húsasmíði og listgreinar í skemmunni og mynd 9 sýnir bráðabirgðamilliloftið í skemmunni, sem nýtt er fyrir þrjár kennslustofur og aðstöðu kennara.

Mynd 7 Grunnmynd 1.hæð aðalbygging, blátt: rafvirkjun 644 m² grænt: Fablab 244 m² fjólublátt nemendaaðstaða 100 m²

Mynd 8 Grunnmynd 1.hæðar í skemmunni við Hraunberg, appelsínugult: listnám 122 m².

Mynd 9 Bráðabirgða milliloft í skemmunni við Hraunberg, gult: um 250 m².

1.1.3.3 Viðhorf FB

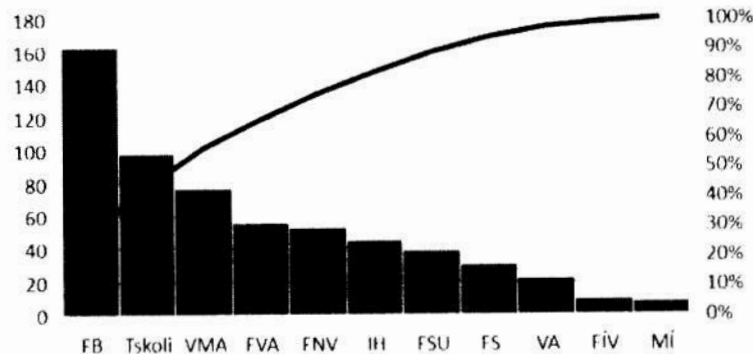
Við þróun verknáms á Íslandi hefur verið lögð áhersla á að til verði kjarnaskólar þar sem kjöraðstæður eru til kennslu í ákveðnum greinum. Einungis tveir skólar á höfuðborgarsvæðinu kenna húsasmíði og rafiðngreinar en það eru FB sem er opinber framhaldsskóli og Tækniskólinn sem er einkaskóli. Aðsókn í iðn- og verknám hefur aukist og er það stefna ríkisstjórnarinnar að hækka hlutfall nemenda sem ljúka starfs- og tækninámi.

FB hefur lagt til að skólinn verði skilgreindur sem kjarnaskóli í húsasmíði og rafvirkjun og að byggingarreiturinn við Hraunberg verði notaður til þess að útbúa fyrirmyndaraðstöðu til kennslu þessara stærstu iðngreina landsins.

Rök FB fyrir slíkri uppbyggingu er að til staðar er lóð, sem ætluð er til verknáms og styrkur kennsludeilda FB í húsasmíði og rafvirkjun. Hlutdeild skólans í fjölda útskrifta með lokapróf sést vel ef litið er til útskrifta í þessum greinum á árabílinu 2010-2014, sjá myndir 10 og 11.

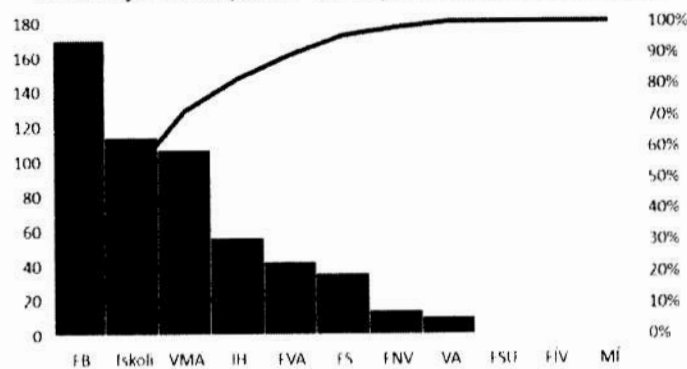
Tækniskólinn er eini skólinn eftir sameiningu við lðnskólann í Hafnarfirði árið 2015, sem er með fleiri nemendur en FB í þessum greinum í dag.

Heildarfjöldi lokaprófa í húsasmíði eftir skólum
2010-14

Mynd 10 heildarfjöldi lokaprófa í húsasmíði eftir skólum (heimild Hagstofan)

Heildarfjöldi lokaprófa í rafvirkjun eftir skólum 2010-14

Mynd 11 heildarfjöldi lokaprófa í rafvirkjun eftir skólum (heimild Hagstofan)

Draumsýn FB er að til verði byggingasamstæða við Hraunberg þar sem kennd er húsasmíði, rafvirkjun og verkleg listsköpun. Þar verði smíðað og raftengt, málað og mótað, saumað og hannað og þar verði Fablab aðstaða. Að setja starfræna smíðju, Fablab Reykjavík í snertiflöt þessara ólíku greina hvetur til nýsköpunar.

1.1.3.4 Rýmisþörf

Verknámsnemendur þurfa almennt meira rými en bóknámsnemendur. En nemendur í verknámi þurfa líka að fara í almennar og bóklegar greinar og eru þeir því bóknámsnemendur líka. Með nýrri námskrá í verkgreinum fjölgaði bóklegum áföngum sem verknámsnemendur þurfa að taka.

Samsetning nemenda í FB hefur breyst og nemendum í verknámi, þá helst rafvirkjun og húsasmíði, hefur fjölgað mikið undanfarin ár og rýmisþörf aukist fyrir nemendur í verknámi.

FB gerði þarfagreiningu útfrá upplýsingum um stærðir rýma fyrir verkkenndu í öðrum framhaldsskólum bæði hér á landi og í nágrennalöndum í júní 2018.

Samkvæmt þarfagreiningu FB er þörf á 3.081 m² nýbyggingu fyrir húsasmíði og rafvirkjun. Núverandi skemma verði nýtt fyrir verklega listgreinakennslu, Fablab og skólatorg sem þjóni jafnframt nærsamfélagi í Breiðholti. Til að nýta húsnaði og rými sem best er rík áherslu lögð á að byggð verði tengibygging milli skemmanna tveggja til að unnt sé að nýta sameiginleg rými vel.

Tafla 12 Áætluð heildarrýmisþörf nýs verknámshúss samkvæmt þarfagreiningu FB

Rými	m ²
Rými fyrir kennara	60
Bóklega kennslustofur	200
Tréiðnadeild	1.200
Rafiðndeild	800
Almenn rými nemenda	110
Áætluð heildar nettó rýmisþörf	2.370
Heildarþörf m/öðrum óskilgreindum rýmum 30%	3.081

Að auki skv. þarfagreiningu FB er þörf á um 400 m² yfirbyggðu útisvæði til að nemendur í húsasmíði geti byggt smáhýsi undir þaki á veturna. Stærðin byggir á fjölda smáhýsa, sem byggð eru á hverjum tíma og þess rýmis sem þarf þar í kring.

MRN taldi FB ekki hafa sýnt fram á þörf fyrir 3.081 m² viðbótarhúsnaði og óskaði eftir svari FB ef byggð yrði minni skemma við Hraunberg. MRN fellst hinsvegar á þörf skólans fyrir 400 m² yfirbyggðu útisvæði fyrir húsasmíði, þar sem tíma kennara og nemenda er ekki vel varið við snjómokstur til að geta hafist handa við nám sitt.

Það er mat MRN að brýnustu þörf skólans fyrir auknu kennslurými fyrir rafiðngreinar og meira rými í aðalbyggingu fyrir aðra starfsemi verði mætt með því að byggja eina um 1.410 m² skemmu á lóð skólans við Hraunberg. MRN er sammála FB um mikilvægi þess að byggð verði um 160 m² tengibygging milli skemmanna tveggja svo nýta megir sameiginleg rými á aðgengilegan hátt.

Það rými sem losnar í aðalbyggingu mun nýtast til að rýmka fyrir þeirri starfsemi sem fer þar fram m.a. fyrir tölvubraut, vinnuaðstöðu kennara og nemenda o.fl. eins og fram kemur í þarfagreiningu skólans.

FB telur það vonbrigði ef byggð verður skemma, sem er minni en skólinn telur þörf fyrir handa rafiðnaðar- og húsasmíðabraut.

FSR óskaði eftir skýringu frá FB um hvernig skilgreina bæri ósk þeirra um „yfirbyggt útisvæði“. FB svaraði að um væri að ræða óupphitaða skemmu með stórrí hurð og því er talað um óupphitaða skemmu í stað yfirbyggðs útisvæðis í skýrslunni hér eftir.

1.1.3.4.1 Rafiðnaðarbraut

Samkvæmt mati kennara rafiðnadeildar er framtíðarþörf húsnaðis rafiðnbrautar skólans 850 m². Í því flatarmáli eru níu kennslustofur, aðstaða kennara og geymslurými.

Rými	m ²
Kennslustofur	675
Aðstaða kennara	100
Geymslur	75
Samtals:	850

1.1.3.4.2 Húsasmíðabraut

Húsnæðisþörf húsasmíðabrautar er samtals 1.200 m². Húsasmíðabrautin þarf húsnæði undir véla- og bekksal, aðstöðu kennara, geymslur og kennslustofur. Einnig þarfa húsasmíðabraut óupphitaða skemmu fyrir smíði smáhýsa um 400 m².

Rými	m ²
Kennslustofur	200
Vélasalur (aðstaða kennara og geymslur)	600
Bekksalir	400
Skemma fyrir smáhýsa smíði (óupphituð skemma)	400
Samtals:	1.600

1.1.3.5 Búnaður

Kaupa þarf búnað fyrir nýbyggingu og áætlað er á þessu stigi fyrir um 70 milljónir.

Búnaður	Áætlað verð án vsk. í milljónum kr.
Húsasmíði:	
Spónsög og lagnir	7,0
Lakkklefi	2,0
Hefilbekkir 15 stk.	2,3
Fræsari	7,5
Endurnýjun véla	4,0
Rafiðn:	
Fartölvur 200 stk (20 per stofu)	18,6
Listnám:	
Tikk sög, vinnuborð, skápborð ofl.	0,55
Borð, stólar, skápar, gagnvirkar kennslutöflur	19,0
Samtals:	61,0
Ófyrirséð 15%	9,1
Samtals með ófyrirséð	70,1

1.1.4 VALKOSTAGREINING – SKOÐUN LAUSNA

Valkostagreining felur í sér að skoða náð þá valkosti sem til greina koma til að ná markmiðum verkefnisins.

1.1.4.1 Valkostir

Í forathugun þessari er horft til þriggja mögulegra valkosta, sem eru upptaldir í töflu 13 auk núllkostsins, sem er óbreytt ástand.

Tafla 13 Valkostir

Vakostur	Skýring
V0	Núllkostur, sem er óbreytt ástand
V1	Tillaga MRN
V2	Þarfagreining FB, minnkuð til að rúmast innan núverandi deiliskipulags lóðar
V3	Þarfagreining FB, byggingamagn umfram núverandi deiliskipulag lóðar

1.1.4.1.1 Óbreytt ástand (V0)

Þessi valkostur miðar við óbreytt ástand, en uppfyllir ekki markmið verkefnisins, sem er að bæta verknámsaðstöðu FB og er því ekki skoðaður frekar.

1.1.4.1.2 Tillaga MRN (V1)

Valkostur V1 miðar við tillögu MRN að byggja skemmu fyrir rafiðnaðarbraut 1.250 m² og tengibyggingu 160 m² á milli hennar og núverandi skemmu. Auk úpphitaðrar skemmu fyrir smíði smáhýsa, 400 m². Samtals um 1.810 m². Sjá töflu 14 hvernig notkun gæti verið.

Umfjöllun MRN:

Miðað við mat kennara rafiðndeildar skólans þá er framtíðarhúsnæðisþörf 850 m² og húsasmíðabrautar 1.000 m². Í þarfagreiningu skólans frá júní 2018 er gert ráð fyrir 800 m² í rafið og 1.200 m² í húsasmíði auk 400 m² fyrir úpphitaða skemmu smáhýsa. Þannig eiga tvær skemmur að mæta framtíðarhúsnæðisþörf húsasmíðabrautar og rafiðnbrautar. Hins vegar er ekki hægt að útiloka að þörf muni skapast fyrir þriðju skemmuna í framtíðinni sem myndi þá hýsa t.d. verklega listgreinakennslu og Fablab eins og gert var ráð fyrir í þarfagreiningu skólans.

Mikil áhersla hefur verið á meira kennslurými fyrir rafvirkjun og hefur rafvirkjun nú tæpa 6 m² á hvern nemanda í núverandi rými í aðalbyggingu skólans sem er langt undir viðmiðum. Þannig telur MRN að aukin rýmisþörf sé til staðar fyrir rafvirkjun.

Bygging nýrrar skemmu leysir þörf skólans fyrir aukið rými fyrir ýmsa starfsemi í aðalbyggingu skólans, bóknám, aðstöðu kennara og nemenda ofl.

Kennslurými fyrir húsasmíði er svipað og í öðrum skólum á landinu. Framtíðarhúsnæðisþörf skólans fyrir húsasmíði er ekki mikið umfram það rými sem nú er nýtt undir húsasmíði. Því metur MRN að ekki sé þörf á að stækka það rými mikið að svo stöddu.

Tafla 14 Tillaga MRN gæti raðast upp með eftirfarandi hætti

Taflan til vinstri sýnir nýbyggingu við Hraunberg og nýtingu. Taflan í miðju sýnir núverandi skemmu og nýtingu. Tafla til hægri sýnir það rými sem losnar í aðalbyggingu og breytta notkun.

Nýbygging við Hraunberg	Stærð m²	Fjöldi rýma	Stærð nettó m²	Stærð brúttó m²	Núverandi skemma	Stærð m²	Fjöldi rýma	Stærð nettó m²	Stærð brúttó m²	Rými sem losna í aðalbyggingu	Stærð m²	Fjöldi rýma	Stærð nettó m²	Ný notkun
Raflónbraut:					Húsaemiðl:					Raflónbraut:				
Kennslustofur	75	9	875		Lökkherbergi	35	1	35		Kennslustofur	47	2	94	Tóhúbraut
Geymsla	75	1	75		Spónsog	20	1	20		Kennslustofur	47	1	47	Bóknám
Aðstaða raflónkennara (10-12)	100	1	100		Geymsla trúðnadeikar	5	1	5		Kennslustofur	47	1	47	Feb Lab
			860		Vélsalur	230	1	230		Kennslustofur	56	1	56	Feb Lab
					Bekksalur 1+2	140	2	280		Kennslustofur	56	1	56	Nemendaaðstaða
Húsaemiðabaut:					Bekksalur 3	110	1	110		Kennslustofa	130	1	130	Nemendaaðstaða
Kennslustofur, samnýtanlegar	80	3	240		Kaffistofa kennara (glörbúr)	15	1	15		Kennslustofa	140	1	140	Geymslur o.fl. (gluggalíb)
			240		Fataherbergi kennara	11	1	11						
								706					870	
Samtals:			1.090	1.260	Sameiginleg rými:					Raflón brúðabirgðahúsanæði:				
Tengilygging:					Gangur, hengi til að birta fot	12	1	12		Gámar á lóð skólans (hausti 2020)	90	2	180	Gámar seldir
Nemenda aðstaða	140	1	140	160	Búningsherbergi nemenda (kartar)	20	1	20		Mókrými á 1. hæð	73	1	73	Opnað aftur, sem gangur
					Búningsherbergi nemenda (konur)	20	1	20					263	
Óupphittuð skemma fyrir amiðl smáhyssa:				400	Kaffistofa nemenda	46	1	46		Raflónbraut samtals:			823	
Samtals:				1.810				98						
					Lietkennsla									
					Kennslustofa	122	1	122						
					Kennaraaðstaða	9	1	9						
								131						
					Samtals:			936	1.076					

Við þennan valkost V1 losnar um 570 m² rými í aðalbyggingu þar sem rafiðnarbraut er í dag. Það rými nýtist fyrir tölvukennslu, stækkun Fablab, viðbótar bóknámskennslustofur og stækkun á nemendaaðstöðu.

Valkosturinn uppfyllir þarfir rafiðnaðarbrautar en ekki húsasmíðabrautar (1.600 m²). Ekki er gert ráð fyrir að nota áfram bráðabirgðamilliloft (250 m²), sem nýtt er af húsasmíði í núverandi skemmu, þar sem það uppfyllir ekki aðgengi og lofthæð.

1.1.4.1.3 Fullnýta núverandi deiliskipulag lóðar (V2)

Þetta er sami kostur og FB fór fram á árið 2015 við MRN, nema 145 m² minni til að uppfylla gildandi deiliskipulag.

Valkostur V2 gerir ráð fyrir að fullnýta leyfilegt byggingamagn á lóð, sem er um 3.230 m². Deiliskipulag gerir ráð fyrir þremur skemmum og ein skemma er fyrir í dag. Núverandi skemma er um 1.076 m² og ónotað byggingamagn því um 2.155 m². Gert er ráð fyrir að byggja tvær skemmur samtals um 2.055 m² og tvær tengibyggingar samtals um 150 m². Önnur skemman yrði hrárri, með smáhúsasmíði í óupphitaðri aðstöðu (400 m²), geymslu fyrir húsasmíði og stórt rými til listkennslu. Hin skemman yrði nýtt af rafiðnarbraut með samnýtingu á bóknámsstofum með húsasmíði. Sjá töflu 15 hvernig notkun gæti verið.

Mynd 12 afstöðumynd af skemmum og tengibyggingum við Hraunberg (heimild RVK)

Tafla 15 Möguleg notkun rýma

Töflur til vinstri sýna nýbyggingar við Hraunberg og nýtingu. Taflan í miðju sýnir núverandi skemmu og nýtingu. Tafla til hægri sýnir það rými sem losnar í aðalbyggingu og breytta notkun.

Nýbygging 1 við Hraunberg	Stærð m²	Fjöldi rýma	Stærð nettó m²	Stærð bruttó m²	Núverandi skemma	Stærð m²	Fjöldi rýma	Stærð nettó m²	Stærð bruttó m²	Rými sem losna í aðalbyggingu	Stærð m²	Fjöldi rýma	Stærð nettó m²	Ný notkun
Raflónbraut					Húsaemiðli:					Raflónbraut:				
Kennslustofur	75	9	675		Lakóðherbergi	35	1	35		Kennslustofur	47	2	94	Tólvbraut
Geymsla	75	1	75		Spónsög	20	1	20		Kennslustofur	47	1	47	Bóknám
Aðstaða raflónakennara (10-12 kennarar)	100	1	100		Geymsla tréðnaðeldir	20	1	20		Kennslustofur	47	1	47	Fab Lab
			860		Válasskur	230	1	230		Kennslustofur	56	1	56	Fab Lab
					Bekksalur 1+2	140	2	280		Kennslustofur	56	1	56	Nemendaaðstaða
					Bekksalur 3	110	1	110		Kennslustofa	130	1	130	Nemendaaðstaða
samtala:			860	978	Kaffistofa kennara (glærúir)	15	1	15		Kennslustofa	140	1	140	Geymslur o. fl. (gluggaflíð)
					Fataherbergi kennara	11	1	11					670	
					Kennslustofur, samnýtanlegt	80	2	160		Raflón				
								881		bráðabirgðahúsnæði:				
Nýbygging 2 við Hraunberg	Stærð m²	Fjöldi rýma	Stærð nettó m²	Stærð bruttó m²	Samgignileg rými:					Gémar á lóð skólans (haust 2020)	90	2	180	Gémar seldir
Húsaemiðbraut:					Gengur, hengi til að þurrka fot	12	1	12		Miðrymi á 1. hæð	73	1	73	Opnað aftur, gengur
Rými til að byggja smáhýsi	400	1	400		Búningsherbergi nemenda (karlar)	20	1	20					263	
Geymslur fyrir smíðina	150	1	150		Búningsherbergi nemenda (konur)	20	1	20		Raflónbraut samtala:			823	
			550					62						
					samtala:			933	1.076	Listkennsla				
Listkennsla:										Kennslustofa á 3. hæð	76	1	76	Stofa í Nýsköpunar- og hönnunarbaut
Vinnurými í listkennsku	204	1	204							Listabaut samtala:			76	
Kennaraaðstaða	10	1	10											
			214											
Nemendaaðstaða	130	1	130											
samtala:			894	1.027										
Tengbyggingar			130	160										

Við valkost V2 losnar 646 m² rými í aðalbyggingu þar sem rafiðnaðarbraut er í dag og ein listkennslustofa. Það rými nýtist fyrir tölvukennslu, bóknám, stækkun Fablab og stækkun á nemendaaðstöðu.

Valkosturinn uppfyllir þarfir rafiðnaðarbrautar og að stærstum hluta þarfir húsasmíðabrautar, auk þess að uppfylla þörf listkennslu fyrir aukið rými fyrir módelteikningu og stækkun á Fablab.

1.1.4.1.4 Þarfagreining FB (V3)

Valkostur 3 gerir ráð fyrir að byggja nýbyggingu samkvæmt þarfagreiningu FB, sem er um 3.081 m². Nefna má að 400 m² rými fyrir smíði smáhýsa er innifalinn í þessari tölu, en var í þarfagreiningu FB til viðbótar við 3.081 m². Sjá töflu 16 hvernig notkun gæti verið.

Tafla 16 Möguleg notkun rýma

Taflan til vinstri sýnir nýbyggingu við Hraunberg og nýtingu. Taflan í miðju sýnir núverandi skemmu og nýtingu. Tafla til hægri sýnir það rými sem losnar í aðalbyggingu og breytta notkun.

Nýbygging við Hraunberg	Stærð m²	Fjöldi rýma	Stærð nettó m²	Stærð brúttó m²	Núverandi skemma	Stærð m²	Fjöldi rýma	Stærð nettó m²	Stærð brúttó m²	Rými sem losna í aðalbyggingu	Stærð m²	Fjöldi rýma	Stærð nettó m²	Ný notkun
Rafiónbraut					Húsaemiðl:					Rafiónbraut				
Kennslustofur	75	9	675		Byggingasalur fyrir smíði smáhyra	400	1	400		Kennslustofur	47	2	94	Tölvubraut
Geymsla	75	1	75					400		Kennslustofur	47	2	94	Bóknað
Aðstaða rafiónakennara (10-12 kennarar)	100	1	100		FABLAB:					Kennslustofur	56	2	112	Bóknað
			660		Fab Lab	300	1	300		Kennslustofa	130	1	130	Nemendaaðstaða / Kennaraaðstaða
Húsaemiðl								300		Kennslustofa á 1 hæð NA-enda	140	1	140	Geymsla o.fl. (gluggafló)
Kennslustofur, samnýtanlegar	100	3	300		Listkennsla:						0	0	570	
Lakðherbergi	45	1	45		Kennslustofa með ofanbitu (málun, skulptúr)	120	1	120		Rafiónbraut, bráðabirgðahúsnæði				
Spónsög	20	1	20		Kennslustofa, björt (módelteikning o.fl.)	100	1	100		Gæmar á loft skólans (haust 2020)	90	2	180	Verða seðir
Geymsla/lager	180	1	180		Kennaraaðstaða	15	1	15		Miðrymi á 1 hæð (rafiónadeild)	73	1	73	Verður opnað, gengur
Vélasalur	270	1	270					235			163	3	253	
Beiksalir 1+2+3	140	3	420		Samtals :				835	Rafiónbraut samtals				823
Aðstaða kennara (6-8 kennarar)	50	1	50						1.075	Listkennsla				
			1.300							Kennslustofa á 3. hæð	76	1	76	Nýsköpunar- og hönnunarbraut
Sameiginleg rými										Listabreit samtals	76		76	
Búningsherbergi nemenda (karlar)	20	1	20							FABLAB				
Búningsherbergi nemenda (konur)	20	1	20							Fab Lab	170	1	170	Nemendapjónusta og nemendaaðstaða
Aðstaða nemenda	180	1	180										170	
			220							Fablab bráðabirgðe:				
Samtals :			2.370	3.081						Miðrymi á 1 hæð	74	1	74	Verður opnað, gengur

Við valkost V3 losnar um 816 m² rými í aðalbyggingu, þar sem í dag er rafiðnaðarbraut, FabLab og ein kennslustofa í listum. Þetta rými nýtist fyrir tölvukennslu, bóknámsbrautir, heimastofu nýsköpunar- og hönnunarbrautar, nemendajónustu skólans og stækkun á nemendaaðstöðu.

Valkosturinn uppfyllir allar þarfir FB.

1.1.4.2 Gæðapættir

Gæðapættir eru þeir þættir sem hafa áhrif á verkefnið, erfitt er að meta þá til fjár, en engu að síður nauðsynlegir í valkostagreiningu, einkum og sér í lagi ef kostnaður mismunandi valkosta er svipaður eða sambærilegur.

Tafla 16 sýnir megin gæðapætti við flokkun valkosta er ekki verða metnir til fjár. Gefin er einkunn frá 1-5 þar sem 1 er besta einkunnin en 5 sú lægsta.

Tafla 16 Gæðapættir valkosta, sem ekki er hægt að meta til fjár

Gæðapættir	V1	V2	V3	Athugasemdir
Allar þarfir FB uppfylltar fyrir verknámsaðstöðu	4	2	1	Nýbygging
Sveigjanleiki húsnæðis	4	2	1	Nýbygging eykur sveigjanleika, stækkanlegar kennslustofur
Betri innviðir	3	2	1	Nýbygging
Bætt aðstaða nemenda og starfsfólks	3	2	1	Nýbygging
Ánægt starfsfólk	3	2	1	Nútímaleg vinnuaðstaða
Innleiðing nútímalegra kennsluhátta	3	2	1	Nýbygging
Tækninýjungar og nýsköpun	3	2	1	Nýbygging eykur möguleika
Niðurstaða	3	2	1	

Valkostur V3 er ákjósanlegasti valkosturinn með tillit til gæðapátta, þar er öllum þörfum FB m.v. þarfagreiningu þeirra uppfylltar varðandi verknámsaðstöðu skólans.

1.1.4.3 Áhættugreining

Mikilvægt er að greina áhættu við framkvæmdir, koma auga á möguleg vandamál og geta gert ráðstafanir til þess að koma í veg fyrir helstu áhættuþætti eða ná að lágmarka þá. Tafla 17 sýnir helstu atvik sem geta komið upp í tengslum við framkvæmdir og undirbúning. Hvert atvik er metið út frá mögulegum afleiðingum fyrir hvern valkost. Afleiðingin er metin á skala frá einum til fimm. Þá eru metnar líkur á hverju atviki fyrir sig á bilinu einum til fimm. Áhættutala er fundin með því að margfalda líkindatölu með afleiðingatölu. Lægsta talan þýðir lægstu undirliggjandi áhættu.

Tafla 17 Greining áhættu

Verkpættir / Atvik	V1	V2	V3	Aðgerðir
Deiliskipulags breyting	1	1	25	Náið samráð við RVK
Flækjustig við hönnun	1	1	1	Skilgreina allar þarfir vel
Stofnkostnaður óvissa	5	5	10	Skoða reynslutölur nýbygginga
Rekstrarkostnaður óvissa	5	5	10	Skoða rekstrartölur vel
Lengri framkvæmdatími	5	5	20	Undirbúa hönnun vel og útboðsgögn
Niðurstaða	1	2	3	

Aflæðing	5	Verulegar	Likur	5	Verulegar
	4	Mikil		4	Mikil
	3	Nokkur		3	Nokkur
	2	Lítil		2	Lítil
	1	Óveruleg		1	Óveruleg

Mesta áhættan er við valkost 3, þar sem fara þarf í deiliskipulagsbreytingu á byggingareitnum og óvíst hvort það fengist samþykkt hjá RVK.

1.1.5 MAT Á STOFN- OG REKSTRARKOSTNAÐI VALKOSTA

1.1.5.1 Stofnkostnaður og verðlagsbreyting

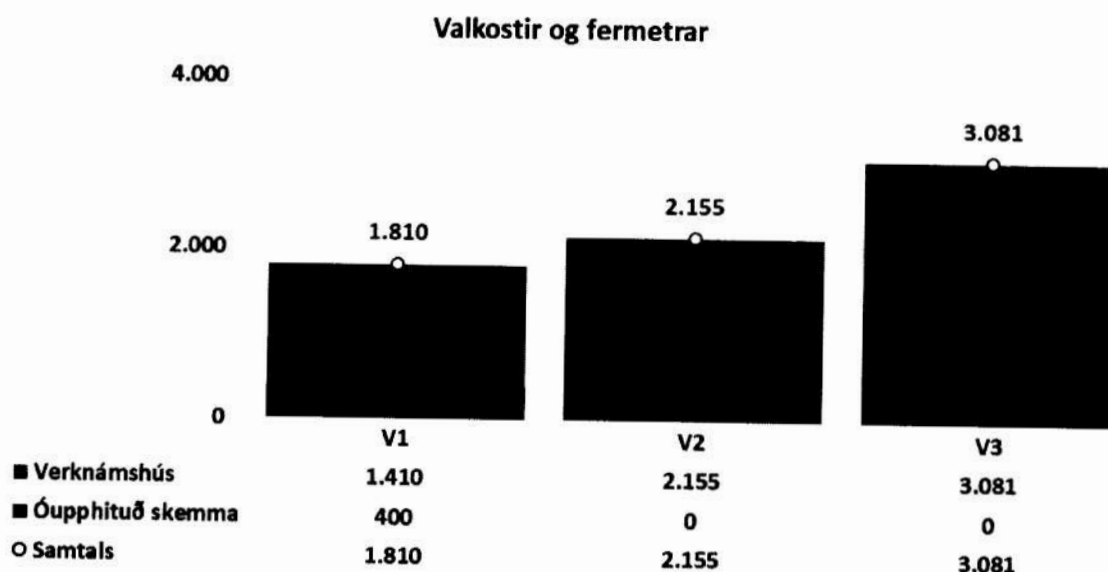
Í valkostagreiningu voru skoðaðir eftirtaldir kostir:

V0: Óbreytt ástand. Er ekki settur upp sem valkostur, þar sem V0 uppfyllir ekki markmið verkefnis.

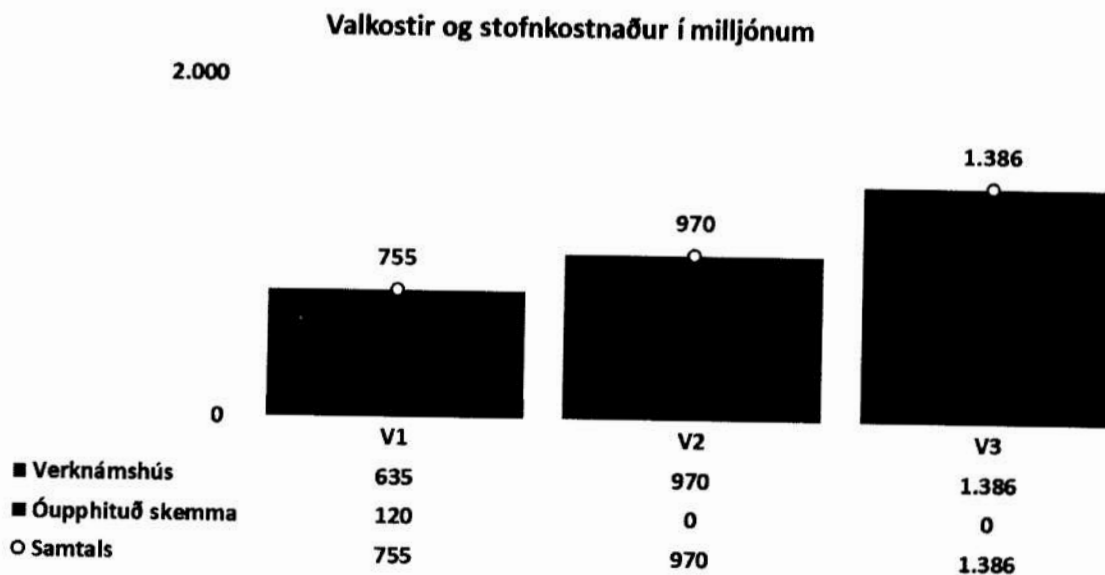
V1: Nýbygging skv. tillögu MRN. Um er að ræða 1.410 m² verknámshús og 400 m² úpphитуð skemma eða alls 1.810 m². Áætlun FSR miðar við að stofnkostnaður við verknámshús verði um 450 þús./m² og stofnkostnaður við úpphitaða skemmu verði um 300 þús./m². Meðalverð 417 þús./m² og stofnkostnaður alls 754,5 milljónir.

V2: Nýbygging og að fullnýta fermetra skv. deiliskipulagi og byggt á fyrri þarfagreiningu FB. Um er að ræða tvær skemmur og tvær tengibyggingar, samtals 2.155 m². Áætlun FSR miðar við að stofnkostnaður við verknámshús verði um 450 þús./m² og stofnkostnaður alls 970 milljónir.

V3: Nýbygging skv. síðari þarfagreiningu FB frá júní 2018. Niðurstaða skólans var að þörf væri á 3.081 m² verknámshúsi. Áætlun FSR miðar við að stofnkostnaður við verknámshús verði um 450 þús./m² og stofnkostnaður alls 1.386 milljónir.

Mynd 13: Valkostir og fermetrar

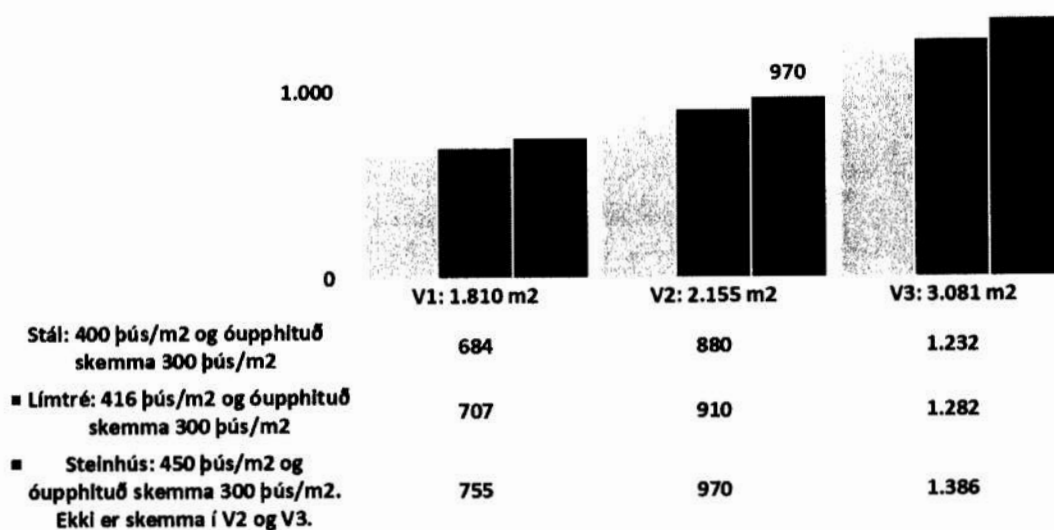

Mynd 14: Valkostir og stofnkostnaður í milljónum króna

Verðbætur á framkvæmdartíma eru reiknaðar miðað við þá forsendu að árleg meðalhækkun byggingarvísitölu næstu árin verði 2,5%. Í fjármálaútreikningi er miðað við 2% fjármagnskostnað á framkvæmdartíma og 2% fjármagnskostnað við útreikning á núvirði og leiguverði.

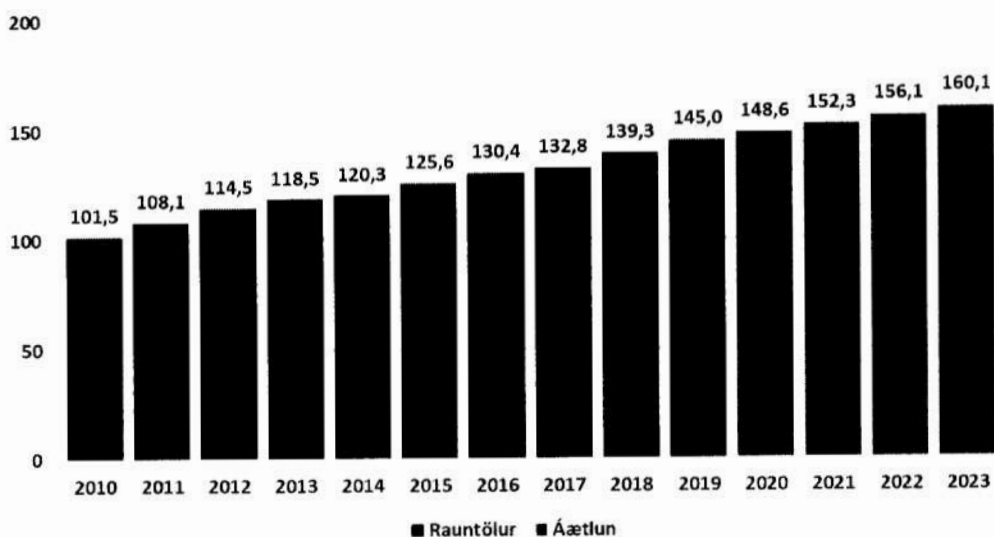
Til viðbótar við áætlaðan kostnað við steinhús með timburpakvirki var skoðað hver kostnaður kynni að verða við límtréshús og við stálgrindarhús. Sjá má að stálgrindarhús er ódýrast og þar á eftir kemur límtréshús. Kostnaður við úpphitaða skemma er áætlaður um 300 þús./m². Kostnaðarsamanburður er sýndur með eftirfarandi mynd 14.

Verknámshús, úpphитуð skemma og byggingarmáti
Fermetraverð og og stofnkostn. í millj.kr.
2.000

Mynd 15: Kostnaðarsamanburður V1, V2 og V3 miðað við steinhús, límtréshús og stálhús

Byggingarvísitala 2010-2019 og áætlun 2020-2023
Miðað er við meðalhækkun 2,5% milli ára

Mynd 16: Áætluð þróun byggingarvísitölu 2020 til 2030

Mynd 16 að ofan sýnir rauntölur 2010 til 2019 og áætlaða þróun byggingarvísitölu til næstu ára. Stíllt er upp áhrifum verðlagsbreytinga miðað við þá forsendu að árleg meðalhækkun byggingarvísitölu á framkvæmdartíma verði 2,5%. Þetta þýðir að áætluð byggingarvísitala 2020 verður að meðaltali 148,6 stig og hækkar í 160,1 stig árið 2023 er framkvæmdum lýkur.

Í áætlanagerð er óvissa varðandi stofnkostnað metin há á stigi forathugunar, bæði fyrir endurbætur og nýbyggingu. Metin óvissa minnkar eftir því sem verkefni eru lengra komin í hönnun og útfærslu. Á stigi forathugunar er almennt miðað við að óvissa geti verið á bilinu +30 til -15%. Staða og þróun efnahagsmála er í nokkurri óvissu vegna áhrifa Covid en á móti kemur að mikil samkeppni kann að vera á verktakamarkaði.

1.1.5.2 Fjármálaútreikningur

Fjármálaútreikningur eru gerður samkvæmt viðurkenndri aðferðafræði. Stíllt er upp rekstrarlíkani og sjóðstreymi ásamt því að reikna núvirði og leiguverð miðað við 2% veginn fjármagnskostnað og arðsemi. Útreikningar eru gerðir á föstu verðlagi í október 2020. Reiknað er það leiguverð húsnæðis sem nær að skila upsettri arðsemiskröfu eða 2%.

Samandregið eru helstu forsendur í fjármálaútreikningi eftirfarandi:

1. Reiknað er á föstu verðlagi miðað við vísitölu í október 2020.
2. Fjármagnskostnaður og arðsemiskrafa er 2%. Um er að ræða raunkostnað og raunkröfu.
3. Bókhaldsleg árleg afskrift er 2% eða 50 ár.
4. Fjármögnun með framlögum frá ríkinu.
5. Framkvæmdartími er áætlaður um þrjú ár.
6. Rekstrarkostnaður:
 - A: Rekstrarkostnaður fasteignar er áætlaður 2,5% á ári miðað við stofnkostnað. Stærsti hluti rekstrarkostnaðar liggur í opinberum gjöldum og viðhaldi eignar. Þessi hluti rekstrarkostnaðar reiknast sem hluti húsaleigu.
 - B: Til viðbótar við rekstrarkostnað fasteignar bætist daglegur rekstrarkostnaður, þ.e. rafmagn, hiti, kalt vatn, þrif, húsvarsla, tryggingar, sorphirða, snjósmokstur, umhirða lóðar o.fl. Sá kostnaður er áætlaður 700 krónur á fermetra á mánuði, sem er í hærri kantinum vegna mikillar notkunar á kennsluhúsnæði. Notandi fasteignar eða leigutaki ber þennan kostnað til viðbótar við húsaleigu.
7. Miðað er við 100% útleiguhlutfall, þ.e. að húsnæðið verði allt leigt út.
8. Varðandi húsnæðisverkefni hins opinbera er algengt að horfa til núvirðis heildarkostnaðar yfir 25 ára tímabil. Um er að ræða samtölu (A) húsaleigu og (B) daglegs rekstrarkostnað.

1.1.5.3 Kostnaðargreining valkosta

Sett hefur verið upp kostnaðargreining helstu valkosta:

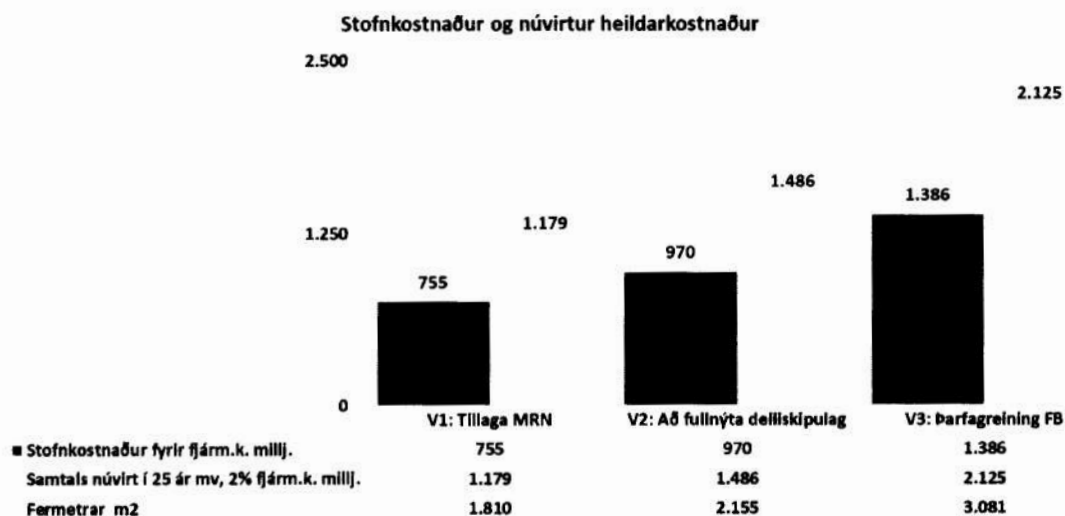
V1: Nýbygging skv. tillögu MRN. Stofnkostnaður áætlaður alls 755 milljónir.

V2: Nýbygging og að fullnýta fermetra skv. deiliskipulagi og byggt á fyrri þarfagreiningu FB. Stofnkostnaður áætlaður alls 970 milljónir.

V3: Nýbygging skv. síðari þarfagreiningu FB frá júní 2018. Stofnkostnaður áætlaður alls 1.386 milljónir.

Tafla 18: Kostnaðargreining fyrir valkost V1, V2 og V3

Valkostagreining:	Einingar	V1: Tillaga MRN	V2: Að fullnýta deiliskipulag	V3: Þarfa- greining FB
Grunnforsendur				
Fermetrar	m2	1.410	1.755	3.081
Fermetrar, annað húsnæði	m2	400	400	
Fermetrar, samtals	m2	1.810	2.155	3.081
Framkvæmdartími	Ár	2,5-3 ár	2,5-3 ár	2,5-3 ár
Framkvæmdartími	Ár	2021-2023	2021-2023	2021-2023
Eignarhald hins opinbera		Já	Já	Já
Óvissa í stofnk.áætlun í forathugun	%	+ 30%/-15%	+ 30%/-15%	+ 30%/-15%
Stofnkostnaður				
Stofnkostnaður per m2 fyrir fjárm.k.	Þús.kr.	417	450	450
Stofnkostnaður fyrir fjárm.k.	Millj.	755	970	1.386
Stofnkostnaður, hlutfall	%	100,0%	128,5%	183,8%
Reikn. fjárm.kostn. á framkvæmdartíma	Millj.	20	25	36
Stofnkostnaður með fjárm.kostnaði	Millj.	774	995	1.423
Stofnkostnaðarhlutfall (með fjárm.k.)	%	100,0%	128,5%	183,8%
Húsnæðiskostnaður: Hluti húsaleigu og daglegur rekstrarkostnaður				
Húsaleiga (fasteignin)	kr/m2/mán	2.025	2.186	2.186
Húsaleiga (fasteignin)	%	100,0%	108,0%	107,9%
Annar rek.kostnaður (daglegur rekstur)	kr/m2/mán	700	700	700
Samt. húsal. og annar rekstur	kr/m2/mán	2.725	2.886	2.886
Húsaleiga (fasteignin)	Millj. á ári	44	57	81
Annar rek.kostnaður (daglegur rekstur)	Millj. á ári	15	18	26
Samt. húsal. og annar rekstur húsnæðis	Millj. á ári	59	75	107
Samt. húsal. og annar rekstur húsnæðis	%	100,0%	126,1%	180,3%
Samt. húsal. og annar rekstur húsnæðis	Millj. á mán.	4,9	6,2	8,9
Fjármögnun, arðsemi og núvirtur kostnaður í 25 ár				
Eigið fé		100%	100%	100%
Lánsfé				
Reiknuð arðsemi, IRR	%	2,00%	2,00%	2,00%
Samtals húsal. og annar rekstur í 25 ár	Millj.	1.480	1.866	2.667
Samtals núvirt í 25 ár mv, 2% fjárm.k.	Millj.	1.179	1.486	2.125
Samtals núvirt í 50 ár mv, 2% fjárm.k.	Millj.	1.897	2.392	3.420
Hlutfall núvirts kostn. í 25 ár	%	100,0%	126,1%	180,3%

Mynd 17: Stofnkostnaður og núvirtur rekstrarkostnaður til 25 ára mv. 2% fjármagnskostnað

1.1.5.4 Útboðsleiðir

Til viðbótar við kostnaðargreiningu mismunandi valkosta er horft til þess að skoða náð mismunandi útboðsleiðir fyrir nýbyggingu með það að markmiði að ná fram sem mestu hagræði, lægstum stofnkostnaði og stysta framkvæmdartíma án þess að gefa eftir í gæðum.

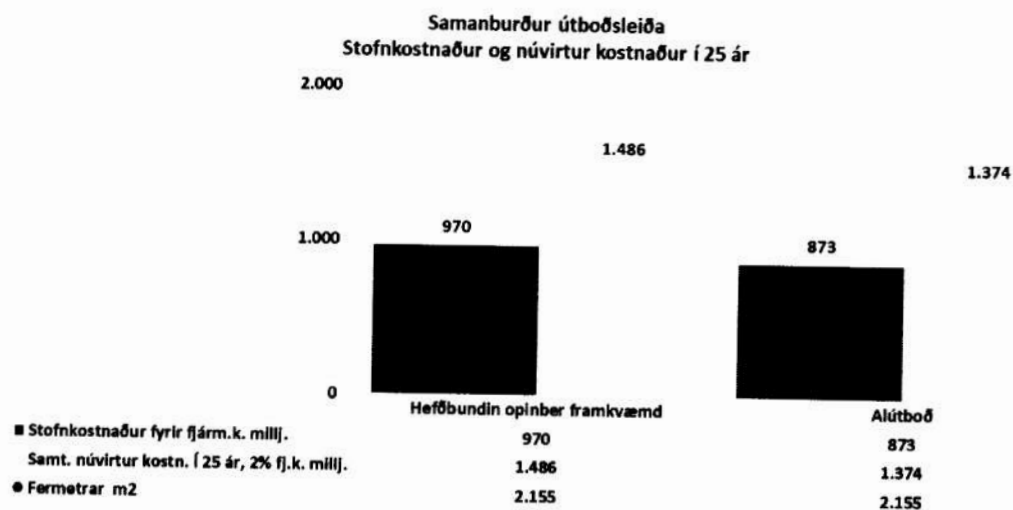
- Hefðbundin opinber framkvæmd: Verkkaupi ræður hönnuði eftir útboð eða hönnunarsamkeppni skv. þarfalýsingu, sem fullhanna mannvirki skv. óskum verkkaupa. Eftir fullnaðarhönnun eru framkvæmdir boðnar út í einu heildarútboði eða nokkrum hlutaútboðum. Verkkaupi ber kostnað af mannvirkinu frá upphafi hönnunar. Kostir eru að verkkaupi hefur mikil áhrif á þróun verkefnisins, en ókostir eru lengri undirbúningstími og hætta á kostnaðarskriði á hönnunar- og framkvæmdatíma.
- Alútboðsframkvæmd: Leið sem hefur nokkuð verið notuð á Íslandi en þó einkum reynst vel í byggingum sem eru einfaldar, s.s. íþróttahús, eða byggingum sem mörg fordæmi eru fyrir, s.s. leikskólum. Við alútboð er sett fram ítarleg þarfalýsing og bjóðendum gert mögulegt að koma með tillögur sem metnar eru á grundvelli lausnar og verðtilboðs. Tilgangurinn er að gefa bjóðendum kost á að leysa viðfangsefnin með eigin aðferðum og ná þannig fram enn hagkvæmari lausnum.

Lagt er til að farið verði með verkefni FB í alútboð með það að markmiði að ná fram allt að 10% lægri stofnkostnaði miðað við hefðbundna opinbera framkvæmd.

Í töflu 17 eru niðurstöður fyrir skoðun ólíkra útboðsforma fyrir nýbyggingu á ótilgreindum stað.

Tafla 19 Útboðsleiðir fyrir nýbyggingu skv. valkosti V2. Sama á hlutfallslega við um valkosti V1 og V3.

Útboðsleiðir:	Einingar	Hefðbundin opinber framkvæmd	Alútboð
Grunnforsendur			
Fermetrar	m2	1.755	1.755
Fermetrar, annað húsnæði	m2	400	400
Fermetrar, samtals	m2	2.155	2.155
Framkvæmdartími	Ár	2,5-3 ár	2,5 ár
Framkvæmdartími	Ár	2021-2023	2021-2023
Eignarhald hins opinbera		já	já
Óvissa í stofnk.áætlun í forathugun	%	+ 30%/-15%	+ 30%/-15%
Stofnkostnaður			
Stofnkostnaður per m2 fyrir fjárm.k.	Þús.kr.	450	405
Stofnkostnaður fyrir fjárm.k.	Millj.	970	873
Stofnkostnaður, hlutfall	%	100,0%	90,0%
Reikn. fjárm.kostn. á framkvæmdartíma	Millj.	25	23
Stofnkostnaður með fjárm.kostnaði	Millj.	995	896
Stofnkostnaðarhlutfall (með fjárm.k.)	%	128,5%	115,7%
Húsnæðiskostnaður: Hluti húsaleigu og daglegur rekstrarkostnaður			
Húsaleiga (fasteignin)	kr/m2/mán	2.186	1.969
Húsaleiga (fasteignin)	%	100,0%	90,1%
Annar rek.kostnaður (daglegur rekstur)	kr/m2/mán	700	700
Samt. húsal. og annar rekstur	kr/m2/mán	2.886	2.669
Húsaleiga (fasteignin)	Millj. á ári	57	51
Annar rek.kostnaður (daglegur rekstur)	Millj. á ári	18	18
Samt. húsal. og annar rekstur húsnæðis	Millj. á ári	75	69
Samt. húsal. og annar rekstur húsnæðis	%	100,0%	92,5%
Samt. húsal. og annar rekstur húsnæðis	Millj. á mán.	6,2	5,8
Fjármögnun, arðsemi og núvirtur kostnaður í 25 ár			
Eigið fé		100%	100%
Lánsfé			
Reiknuð arðsemi, IRR	%	2,00%	2,00%
Samtals húsal. og annar rekstur í 25 ár	Millj.	1.866	1.726
Samtals núvirt í 25 ár mv, 2% fjárm.k.	Millj.	1.486	1.374
Samtals núvirt í 50 ár mv, 2% fjárm.k.	Millj.	2.392	2.212
Hlutfall núvirts kostn. í 25 ár	%	100,0%	92,5%

Mynd 17: Stofnkostnaðar og núvirtur rekstrarkostnaður til 25 ára mv. 2% fjármagnskostnað

1.1.5.5 Næmnigreining

Til viðbótar við skoðun valkosta og útboðsleiða er stillt upp einfaldri næmnigreiningu þannig að sjá megi áhrif breytinga á helstu forsendum á niðurstöðu. Sjá nánar í töflu 20.

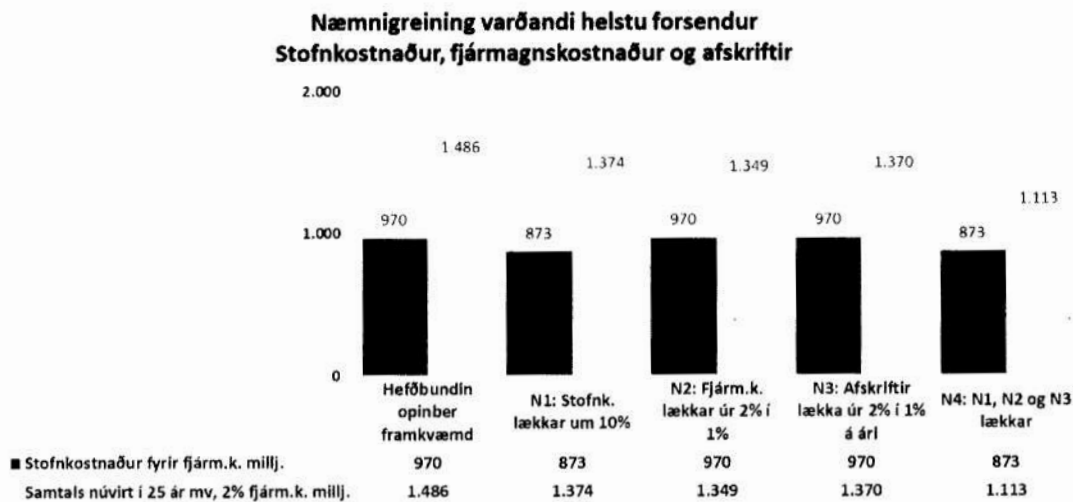
Tafla 20: Næmnigreining fyrir V2

Næmnigreining varðandi helstu forsendur	Einingar	Hefðbundin opinber framkvæmd	N1: Stofn-kostnaður lækkar um 10%	N2: Fjármagnskostn. & arð.kr. lækkar úr 2% í 1%	N3: Afskriftir lækka úr 2% í 1% á ári	N4: N1, N2 og N3 lækkar
Grunnforsendur						
Fermetrar	m2	1.755	1.755	1.755	1.755	1.755
Fermetrar, annað húsnæði	m2	400	400	400	400	400
Fermetrar, samtals	m2	2.155	2.155	2.155	2.155	2.155
Framkvæmdartími	Ár	2,5-3 ár	2,5-3 ár	2,5-3 ár	2,5-3 ár	2,5-3 ár
Framkvæmdartími	Ár	2021-2023	2021-2023	2021-2023	2021-2023	2021-2023
Eignarhald hins opinbera		Já	Já	Já	Já	Já
Óvissa í stofnk.áætlun í forathugun	%	+ 30%/-15%	+ 30%/-15%	+ 30%/-15%	+ 30%/-15%	+ 30%/-15%
Stofnkostnaður						
Stofnkostnaður per m2 fyrir fjárm.k.	pús.kr.	450	405	450	450	405
Stofnkostnaður fyrir fjárm.k.	Millj.	970	873	970	970	873
Stofnkostnaður, hlutfall	%	100,0%	90,0%	100,0%	100,0%	90,0%
Reikn. fjárm.kostn. á framkvæmdartíma	Millj.	25	23	13	25	11
Stofnkostnaður með fjárm.kostnaði	Millj.	995	896	982	995	884
Stofnkostnaðarhlutfall (með fjárm.k.)	%	100,0%	90,0%	98,7%	100,0%	88,8%
Húsnæðiskostnaður: Hluti húsaleigu og daglegur rekstrarkostnaður						
Húsaleiga (fasteignin)	kr/m2/mán	2.186	1.969	1.920	1.960	1.462
Húsaleiga (fasteignin)	%	100,0%	90,1%	87,8%	89,7%	66,9%
Annar rek.kostnaður (daglegur rekstur)	kr/m2/mán	700	700	700	700	700
Samt. húsal. og annar rekstur	kr/m2/mán	2.886	2.669	2.620	2.660	2.162
Húsaleiga (fasteignin)	Millj. á ári	57	51	50	51	38
Annar rek.kostnaður (daglegur rekstur)	Millj. á ári	5	4	4	4	3
Samt. húsal. og annar rekstur húsnæðis	Millj. á ári	61	55	54	55	41
Samt. húsal. og annar rekstur húsnæðis	Millj. á ári	100,0%	90,1%	87,8%	89,7%	66,9%
Samt. húsal. og annar rekstur húsnæðis	Millj. á mán.	5,1	4,6	4,5	4,6	3,4
Fjármögnun, arðsemi og núvirtur kostnaður í 25 ár						
Eigið fé		100%	100%	100%	100%	100%
Lánsfé						
Reiknuð arðsemi, IRR	%	2,00%	2,00%	1,00%	2,00%	1,00%
Samtals húsal. og annar rekstur í 25 ár	Millj.	1.866	1.726	1.694	1.720	1.398
Samtals núvirt í 25 ár mv, 2% fjárm.k.	Millj.	1.486	1.374	1.349	1.370	1.113
Samtals núvirt í 50 ár mv, 2% fjárm.k.	Millj.	2.392	2.212	2.172	2.205	1.792
Hlutfall núvirt kostn. í 25 ár	%	100,0%	92,5%	90,8%	92,2%	74,9%
Raðað eftir núvirtum kostnaði	#		4	2	3	1
Áhrif á núvirtan kostn. í 25 ár	%		-7,5%	-9,2%	-7,8%	-25,1%
Áhrif á húsaleigu per fermetra	%		-9,9%	-12,2%	-10,3%	-33,1%

Næmnigreiningin dregur fram áhrif þess ef breytingar verða á helstu forsendum og áhrifum þess fyrir niðurstöðu útreikninga. Um er að ræða breytingar á stofnkostnaði, fjármagnskostnaði og afskriftum Samanburður er gerður m.v. hefðbundna opinbera framkvæmd.

- Stofnkostnaður: Lækki stofnkostnaður um 10% lækkar leiguverð um 9,90%. Daglegur rekstur, þ.e. orka, umhirða, þrif o.fl. verði óbreyttur.
- Fjármagnskostnaður: Með því að halda óbreyttum stofnkostnaði en lækka reiknaðan fjármagnskostnað úr 2% í 1% lækkar leiguverð um 12,2%. Sýnir hversu mikið vægi fjármagnskostnaður hefur í útreikningi.
- Afskriftir: Með því að halda óbreyttum stofnkostnaði en lækka bókhaldslega afskrift úr 2% í 1% á ári lækkar leiguverð um 10,3%. Afskriftir eru bókhaldsleg færsla og hafa þannig ekki áhrif á sjóðstreymi. En ef farið er í 1% afskrift stendur eftir 50% af upphaflegu virði eignarinnar í lok útreikningstíma og sú fjárhæð er færð til núvirðis.

- Tímabáttur: Miðað er við 3ja ára undirbúnings- og framkvæmdatíma. Með enn styttri framkvæmdartíma má ná frekari lækkun heildarkostnaðar, þ.e. lækkun fjármagnskostnaðar á framkvæmdartíma sem hefur áhrif til lækunar leiguverðs.
- Samtalsáhrif: Ef það tekst að lækka stofnkostnað um 10%, lækka reiknaðan fjármagnskostnað í 1% og miða við 1% árlega afskriftir, þá lækkar leiguverð eða húsaleiga um 33%.

Mynd 18 Næmnigreining

1.1.5.6 Greiðsluáætlun

Stíllt er upp greiðsluáætlun fyrir valkost V2. Miðað er við að framkvæmdir í tilteknum mánuði verði reikningsfærðar í næsta og greiddar í þeim þriðja. Hliðrunin frá framkvæmd yfir í greiðslur verði um þrír mánuði. Síðar verði gerð nákvæmari áætlun og brotin áætlun niður á mánuði og ársfjórðunga.

Áætlaður stofnkostnaður fyrir V2 er sýndur nánar í töflu 21.

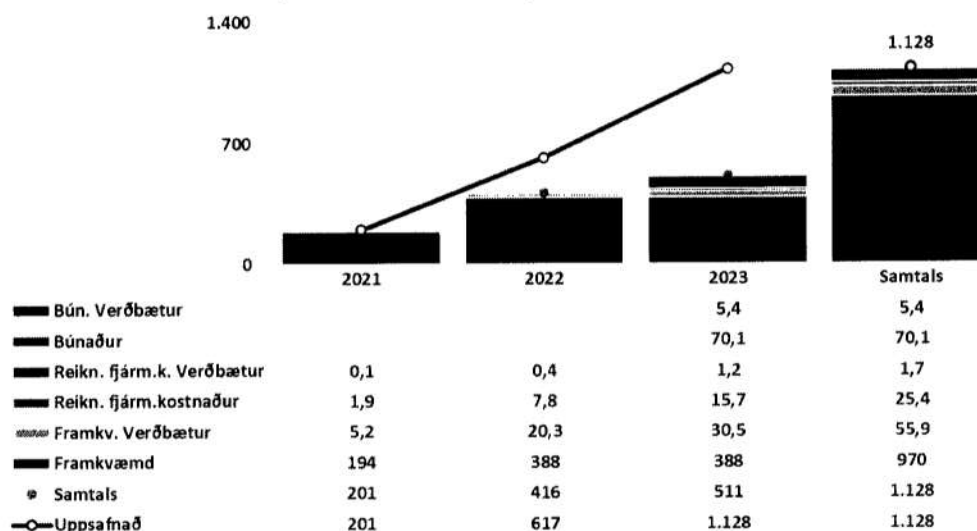
Tafla 21 Áætlaður stofnkostnaður

Skipting stofnkostnaðar:	m2	2.155	Millj.	Hlutfall		Þús.kr/m2
Ráðgjöf og hönnun			72,7	7,5%		33,8
Umsjón og eftirlit			22,3	2,3%		10,4
Framkvæmd			858,2	88,5%		398,3
Rekstur á framkv.tíma			6,8	0,7%		3,2
Listskreyting			9,7	1,0%		4,5
Samtals			969,8	100,0%		450,0

Búnaður	70,1				32,5
Reikn.fjárm.kostnaður	25,4				11,8
Verðbreytingar	62,9				29,2
Samtals	1.128,2	116%			523,5

Skekkjumörk stofnkostnaðar í Frumathugun:	Millj.	Millj.	Hlutfall	Þús.kr/m2
Áæltun með fjárm.kostn. og verðl.br.	969,8	970	100%	450,0
Skekkjumörk + 30%	290,9	1.261	130%	585,0
Skekkjumörk - 15%	-145,5	824	85%	382,5

Greiðsluáætlun fyrir V2 mv. hefðbundna opinbera framkvæmd. Tölur í millj.kr.

Mynd 19 Greiðsluáætlun fyrir V2

1.1.6 MAT Á VALKOSTUM

Til að draga saman niðurstöður valkostagreiningar út frá gæða- og kostnaðargreiningu, er samantektin niðurstaða þeirra greininga sett upp í töflu 22.

Valkostur V2 er metinn álitlegastur með tillit til gæða og hagkvæmni. Hann uppfyllir þarfir rafiðnaðarbrautar og að stærtum hluta þarfir húsasmíðabrautar. Fyrir liggur að byggja þarf um 400 m² óupphitaða skemmu fyrir smíði smáhýsa og talið er hagkvæmt að framlengja hana í 1.027 m² til að uppfylla þarfir listkennslu og geymslu fyrir húsasmíði.

Tafla 22 mat á valkostum

	V1	V2	V3
Gæða áhrif	3	2	1
Hagkvæmni áhrif	1	2	3
Niðurstaða:	2	1	3

1.1.7 NIÐURSTAÐA

Markmið verkefnisins er að bæta verknámsaðstöðu FB. Núverandi kennsluhúsnæði skólans við Austurberg og Hraunberg rúma ekki þá starfsemi sem skólinn býður upp á einkum vegna fjölgunar nemenda í verknámi á síðustu árum. Almenn þarfnast verknámið meira rýmis en bóknám. Núverandi rými fyrir rafiðn í aðalbyggingu FB er tæpir 6 m² sem er langt undir viðmiðum samkvæmt greiningu MRN frá 2018. Við flutning aðstöðu rafiðnbrautar úr aðalbyggingu losnar rými í aðalbyggingu fyrir þá starfsemi skólans sem þarfnast meira rýmis m.a. bóknám, vinnuaðstöðu kennara og nemendaaðstaða.

Þrír valkostir voru skoðaðir við lausn verkefnisins:

- V1: Tillaga frá MRN um byggingu einnar skemmu fyrir rafiðnbraut og aðra óupphitaða fyrir smíði smáhýsa, ásamt tengibyggingu. Samtals 1.810 m².
- V2: Fullnýta núverandi deiliskipulag, tillaga FB frá 2015. Byggja tvær skemmur ásamt tengibyggingum. Samtals 2.155m².
- V3: Þarfagreining FB frá 2018, byggja eina stóra skemmu. Samtals 3.081 m².

Valkostir voru metnir út frá bæði hagkvæmni og gæðum.

Stofnkostnaður valkosta V1, V2 og V3 er metin 755 milljónir, 970 milljónir og 1.386 milljónir á verðlagi í október 2020. Þegar V2 er skoðaður nánar má sjá að framkvæmdin er áætluð 970 milljónir, reiknaður fjármagnskostnaður 25,4 milljónir, búnaður 70,1 milljónir og verðbreytingar 62,9 milljónir eða samtals 1.128,2 milljónir. Óvissa á stigi forathugunar er metin á bilinu +30% til -15%.

Til viðbótar við greiningu valkosta var lagt mat á mismunandi útboðsleiðir til þess að ná fram hagkvæmstu lausn fyrir hið opinbera. Lagt er til að farið verði með verkefnið í alútboð. Talið er mögulegt að hægt verði að ná fram allt að 10% lækkun stofnkostnaðar og styttri framkvæmdartíma miðað við hefðbundna opinbera framkvæmd og án þess að gefið verði eftir í gæðakröfum.

Þeir gæðapættir sem voru skoðaðir voru einkum, hvort þarfir rafiðnaðar- og húsasmíðabrautar væru best uppfylltir, ásamt sveigjanleika húsnæðis og bætt aðstaða nemenda og kennara.

Niðurstaða forathugunar er sú að mæla með að skoða áfram valkost V2 en valkosturinn uppfyllir best þau markmið sem sett voru fyrir verkefnið.

1.2 FRUMÁÆTLUN

1.2.1 FORSENDUR LAUSNAR

Ákveðin tillaga liggur fyrir að lausn, það er valkostur V2, bygging tveggja skemma ásamt tengibyggingum.

1.2.1.1 Hönnunarforsendur

Mikilvægt er að fyrirhugaðar nýbyggingar, falli vel inn í umhverfið sitt og tengist núverandi skemmu. Miða er við timburbyggingu t.d. límréshús.

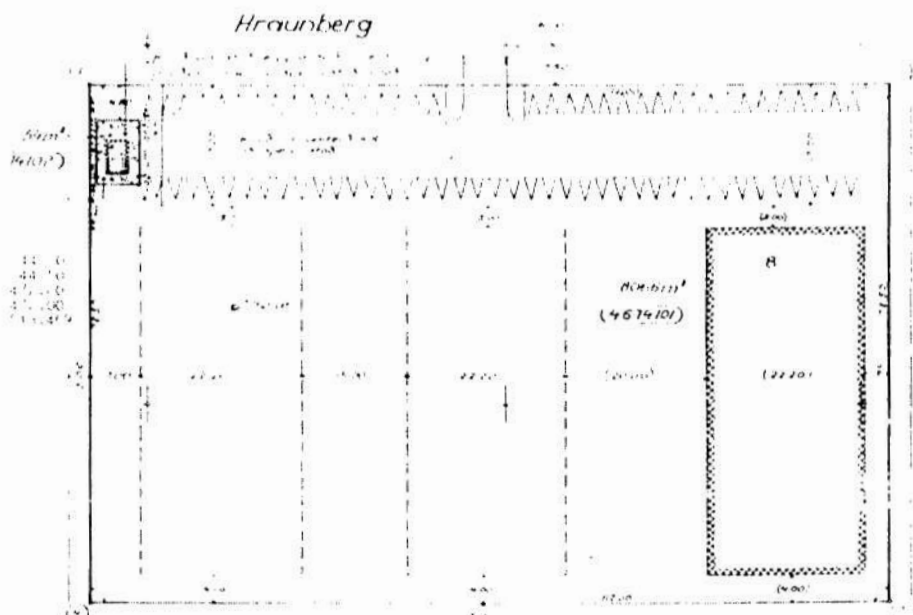
Við hönnun verður horft til eftirfarandi þátta:

- Að byggingin sé sveigjanleg og geti tekið breytingum á líftíma sínum.
- Að skilrúm og innveggir aðrir en burðarpolsveggir sé auðvelt að færa til vegna breyttrar rýmisnotkunar.
- Allt efnisval miðast við viðhalds- og umhverfisvæn byggingarefni
- Aðgengi fyrir alla verði tryggt í byggingunni.

Hanna þarf byggingar þannig að hægt verði án vandkvæða að færa og endurnýta í framtíðinni. Er þetta vegna framtíðaráforma RVK að breyta Hraunberg 8 byggingarreitnum í íbúðarreit. Öll verknámsaðstaða FB yrði þá flutt í nýtt húsnæði við aðalbygginguna við Austurberg. RVK ætlar að setja inn skilmála í væntanlegt hverfisskipulag, sem heimilar viðbyggingar og nýbyggingar á lóðinni Austurberg. Auk þess ætlar RVK að setja inn í skilmála nýs hverfisskipulag heimild til að byggja skv. gildandi deiliskipulagi á Hraunberg 8 lóðinni til að standa ekki í vegi fyrir verkefninu.

1.2.1.2 Deiliskipulag

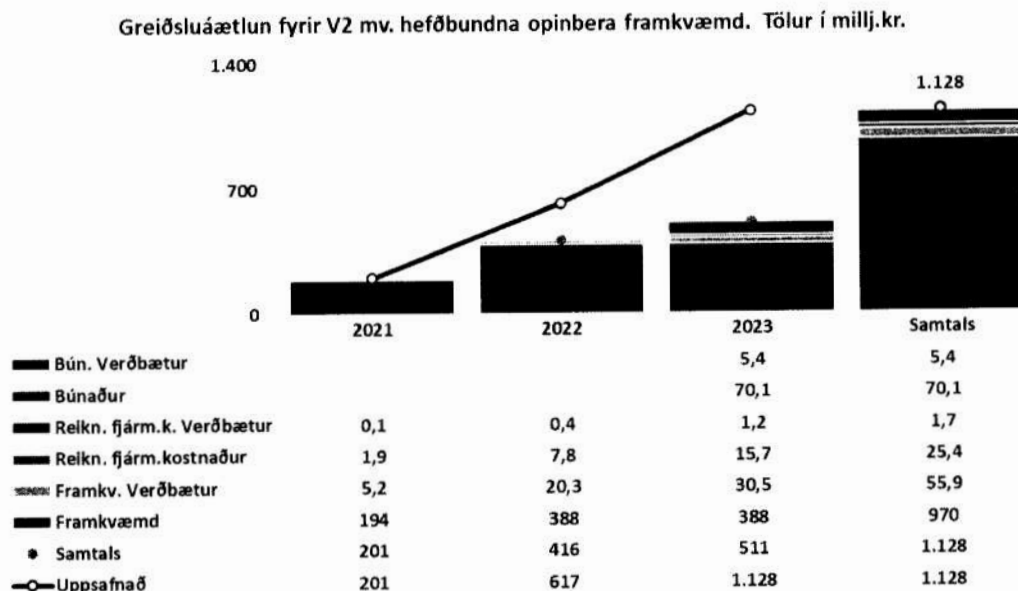
Mynd 20 sýnir núverandi deiliskipulag Hraunberg 8. Þar er gert ráð fyrir þremur skemmum, samtals 3.230 m². Ein skemma er fyrir og pláss er fyrir tvær skemmur, samtals 2.155 m² í viðbót.

Mynd 20 Deiliskipuag Hraunberg 8

1.2.2 TÍMA- OG GREIÐSLUÁÆTLUN

Tíma- og greiðsluáætlun fyrir valkost V2 er sýnd með mynd 21. Fram hefur komið að í áætlun er miðað við 2,5% hækkun byggingarvísitölu að meðaltali milli ára næstu árin. Myndin lýsir hefðbundinni opinberri framkvæmd.

Mynd 21 Greiðsluáætlun fyrir V2

Tafla 23 Framkvæmdaáætlun

Verkpættir	2020			2021				2022				2023			
	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Frumhönnun 20%															
Útboðsgögn															
Útboð og verksamningar															
Verkleg framkvæmd															
Lokaúttekt og afhending															

1.2.3 NIÐURSTAÐA FRUMATHUGUNAR

Forsaga málsins er að árið 2015 barst erindi frá FB til mennta- og menningarmálaráðuneytisins, þar sem óskað var eftir heimild í fjárlögum til að byggja tvær skemmur á lóð skólans við Hraunberg 8 ásamt tengibyggingum milli þeirra til verk- og listgreinakennslu, samtals um 2.300 m².

FB var falið að vinna þarfagreiningu árið 2018 og var niðurstaða skólans 3.081 m² verknámshús ásamt um 400 m² óupphitaðri skemmu fyrir smíði smáhýsa.

Mikil fjölgun nemenda hefur verið í verknámi undanfarin ár og þá helst í rafvirkjun og húsasmíði, en verknám þarfnast meira rýmis en bóknáms. FB telur að komið sé að þörmörkum og sér fram á að þurfa að hafna mörgum nemendum í náninni framtíð ef aðstaða skólans til

Þessara kennslu verður ekki bætt. Skortur er einnig á kennslustofum, aðstöðu fyrir kennara, starfsmenn og nemendur í aðalbyggingu skólans.

Ef litið er á fermetrafjölda per nemanda við skólann, fjölgun verknámsnemenda og nemendaspá til næstu ára er ekki að sjá að skólinn geti breytt nýtingu á núverandi húsnæði skólans til að mæta þörf fyrir frekari verknámsaðstöðu. Nemendaþróun síðustu ára og til næstu ára gefur ekki vísbendingar um að nemendum í verknámi muni fækka á næstu árum.

Núverandi rými fyrir rafiðn í aðalbyggingu FB er tæpir 6 m² sem er langt undir viðmiðum samkvæmt greiningu MRN frá 2018. Við flutning aðstöðu rafiðnbrautar úr aðalbyggingu losnar rými í aðalbyggingu fyrir þá starfsemi skólans sem þarfnast meira rýmis m.a. tölvubraut, bóknám, vinnuaðstöðu kennara og nemendaaðstöðu.

Nauðsynlegt er að ráðast í breytingar í aðalbyggingu skólans við Austurberg til að nýta það húsnæði sem best vegna tilfæringa sem verða með tilkomu nýbyggingar. Auk þess er nauðsynlegt að gera tilfæringar og breytingar á núverandi skemmu. En það er ekki hluti þessa verkefnis, heldur Ríkiseigna.

Í forathugun voru settir fram þrír valkostir varðandi verknámsaðstöðu FB:

- V1: Tillaga frá MRN um byggingu einnar skemmu fyrir rafiðnbraut og aðra óupphitaða fyrir smíði smáhýsa, ásamt tengibyggingu. Samtals 1.810 m².
- V2: Fullnýta núverandi deiliskipulag, tillaga FB frá 2015. Byggja tvær skemmur ásamt tengibyggingum. Samtals 2.155 m².
- V3: Þarfagreining FB frá 2018, byggja eina stóra skemmu. Samtals 3.081 m².

Niðurstaða forathugunar var að valkostur V2 uppfylli þau markmið sem sett voru.

Þeir gæðapættir sem voru skoðaðir voru einkum hvort þarfir rafiðnaðar- og húsasmíðabrautar væru best uppfylltir, ásamt sveigjanleika húsnæðis og bætt aðstaða nemenda og kennara.

Stofnkostnaður valkosta V2 er metin 970 milljónir á verðlagi í október 2020. Þegar V2 er skoðaður nánar má sjá að framkvæmdin er áætluð 970 milljónir, reiknaður fjármagnskostnaður 25,4 milljónir, búnaður 70,1 milljónir og verðbreytingar 62,9 milljónir eða samtals 1.128,2 milljónir. Óvissa á stigi forathugunar er metin á bilinu +30% til -15%.

Þá er lagt til að farið verði með verkefnið í alútboð. Talið er mögulegt að hægt verði að ná fram allt að 10% lækkun stofnkostnaðar og styttri framkvæmdartíma miðað við hefðbundna opinbera framkvæmd og án þess að gefið verði eftir í gæðakröfum.

Skipting stofnkostnaðar:	m2	2.155	Millj.	Hlutfall		Þús.kr/m2
Ráðgjöf og hönnun			72,7	7,5%		33,8
Umsjón og eftirlit			22,3	2,3%		10,4
Framkvæmd			858,2	88,5%		398,3
Rekstur á framkv.tíma			6,8	0,7%		3,2
Listskreyting			9,7	1,0%		4,5
Samtals			969,8	100,0%		450,0

Búnaður			70,1			32,5
Reikn.fjárm.kostnaður			25,4			11,8
Verðbreytingar			62,9			29,2
Samtals			1.128,2	116%		523,5

Skekkjumörk stofnkostnaðar í Frumathugun:	Millj.	Millj.	Hlutfall	Þús.kr/m2
Áætlun með fjárm.kostn. og verðl.br.	969,8	970	100%	450,0
Skekkjumörk + 30%	290,9	1.261	130%	585,0
Skekkjumörk - 15%	-145,5	824	85%	382,5

Að fengnu samþykki verkkaupa og samstarfsnefndar um opinberar framkvæmdir (SOF), leggur Framkvæmdasýsla ríkisins til að farið verði með valkost V2, 2.155 m², í næsta skref opinberrar framkvæmdar, sem er áætlunargerð.

Samkvæmt 47. gr. laga um framhaldsskóla nr. 92/2008 skal gera samning um stofnkostnað og skiptingu hans milli þeirra sem standa að stofnun framhaldsskóla. Þegar ráðherra og sveitarfélög ákveða í sameiningu að stofna framhaldsskóla skal gerður samningur um undirbúning og umsjón með stofnframkvæmdum. Bygging FB var sameiginleg framkvæmd ríkisins og Reykjavíkurborgar. Bygging 2.000 m² kennsluálmú árið 2009 við skólann var sameiginleg framkvæmd og skiptist stofnkostnaður byggingarinnar þannig að ríkissjóður greiddi 60% og Reykjavíkurborg 40% samkvæmt samningi frá 25.04.2008. Sérstakur samningur var um lausan búnað.

MRN hyggst gera samning við Reykjavíkurborg um verkefnið sem frumathugun þessi er um, fallist fjármála- og efnahagsráðuneytið á frumathugunina.

F.h. Framkvæmdasýslu ríkisins

F.h. Menntamálaráðuneytis

Guðrún Ingvarsdóttir, forstjóri

Auður B. Árnadóttir, skrifstofustjóri

Undirritunarsíða

Guðrún Ingvarsdóttir

Undirritað af:
Guðrún Ingvarsdóttir
2912726069
Dags: 17.11.2020
Tími: 19:22:42
Ástæða: Samþykkt
Signet ID: 31dd3581-
2ca3-4190-8698-
856d09ba2122

Auður Björg Árnadóttir

Undirritað af:
Auður Björg Árnadóttir
2602625999
Dags: 17.11.2020
Tími: 18:18:57
Ástæða: Samþykkt
Signet ID: 31dd3581-
2ca3-4190-8698-
856d09ba2122

Til borgarstjóra

Minnisblað borgarlögmanns varðandi kostnaðarhlutdeild Reykjavíkurborgar vegna uppbyggingar eldri framhaldsskóla

Viðræður hafa átt sér stað á milli mennta- og menningarmálaráðuneytisins og Reykjavíkurborgar varðandi gerð nýs samnings um viðhald/endurbætur á framhaldsskólum í borginni. Liggur fyrir að húsnæðismál Menntaskólans í Reykjavík (MR) og bygging (skemma) við Fjölbrautaskólann í Breiðholti (FB) eru verkefni í forgangi.

Með erindi dags. 1. júlí sl. óskaði borgarstjóri eftir því að embætti borgarlögmanns myndi kanna skyldu Reykjavíkurborgar til kostnaðarþátttöku samkvæmt lögum nr. 92/2008 um framhaldsskóla. Sérstaklega var óskað álits á því hvort skyldan kynni að vera önnur í tilviki eldri framhaldsskóla, hvernig eldri framkvæmdum hefði verið háttað og hvort ástæða væri til að gera greinarmun á viðhaldi/endurbótum á eldra húsnæði og nýbyggðum fermetrum. Þá var einnig óskað eftir því að kannað yrði hvernig kostnaðarþátttöku ætti að vera háttað í tilviki tækja og búnaðar.

Í því skyni að veita álit á framangreindum álitaefnum verður í eftirfarandi *kafla 1* umfjöllun um gildandi löggjöf um framhaldsskóla varðandi kostnaðarskiptingu stofnkostnaðar framhaldsskóla, forsögu nefndrar löggjafar og fyrri skoðun á álitaefni um skyldu Reykjavíkurborgar til þátttöku í stofnkostnaði eldri framhaldsskóla. Í *kafla 2* verður fjallað um fyrri framkvæmd og hvernig kostnaðarþátttöku Reykjavíkurborgar hefur verið háttað vegna stofnkostnaðar framhaldsskóla í gegnum tíðina, þ. á m. í tilviki MR. Í *kafla 3* verður efni minnisblaðsins dregið saman og niðurstöður kynntar.

1. Fyrirmæli laga um kostnaðarskiptingu varðandi uppbyggingu og rekstur framhaldsskóla

Í VIII. kafla laga nr. 92/2008 um framhaldsskóla er fjallað um rekstrar- og fjárhagsmálefni framhaldsskóla. Í ákvæði 47. gr. laganna er fjallað um *stofnkostnað opinberra framhaldsskóla* en ákvæðið er svohljóðandi:

■ 47. gr.

□ Þegar stofnað er til framhaldsskóla skal gera samning um stofnkostnað og skiptingu hans milli þeirra sem standa að stofnun skólans. Með stofnkostnaði er átt við kostnað vegna húsnæðis og almenns búnaðar sem samningsaðilar ákveða að leggja til skólans. Lóðir undir framhaldsskóla skulu sveitarfélög leggja til án [kvaða eða gjalda]. Ráðherra setur viðmið um stofnkostnað framhaldsskóla að höfðu samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga.

□ Þegar ráðherra og sveitarfélög ákveða í sameiningu að stofna framhaldsskóla skal gerður samningur um undirbúning og umsjón með stofnframkvæmdum. Stofnframkvæmdir geta verið á forræði og ábyrgð ríkis, sveitarfélaga eða ríkis og sveitarfélaga í sameiningu, eftir því sem um semst:

a. Þegar sveitarfélög annast undirbúning og verkframkvæmdir, sbr. 2. mgr., greiðir ríkissjóður 60% kostnaðar við stofnframkvæmdir, aðrar framkvæmdir á lóð, stofnbúnað og eftir atvikum heimavist við þá, samkvæmt sérstökum viðmiðum um stofnkostnað.

b. Þegar ráðuneyti annast undirbúning og verkframkvæmdir, sbr. 2. mgr., greiða sveitarfélög 40% kostnaðar við stofnframkvæmdir, aðrar framkvæmdir á lóð, stofnbúnað og eftir atvikum

heimavist við þá, samkvæmt sérstökum viðmiðum um stofnkostnað.

c. Ef um sameiginlega framkvæmd er að ræða greiðir ríkissjóður 60% og sveitarfélag 40%.

□ Ef ríki og sveitarfélag, eitt eða fleiri, ákveða að leggja skóla sem þau standa að í sameiningu til húsnæði og búnað í eigu þriðja aðila skal samið sérstaklega um skiptingu kostnaðar sem af því hlýst. Skal þá miðað við að kostnaðarskipting ríkis og sveitarfélaga verði með hliðstæðum hætti og þegar um framkvæmd á þeirra vegum er að ræða, sbr. 2. mgr.

□ Ákveði Alþingi að stofna skóla án aðildar sveitarfélags greiðist stofnkostnaður úr ríkissjóði.

□ Um notkun heimavistarhúsnæðis utan skólatíma skal samið sérstaklega. Halda skal fjárreiðum vegna slíkrar notkunar aðskildum í reikningshaldi framhaldsskóla.

Líkt og tilvitnað ákvæði ber með sér er þar mælt fyrir um tilhögun kostnaðarskiptingar milli ríkis og sveitarfélaga *vegna stofnkostnaðar* í þeim tilvikum þar sem *ráðherra og sveitarfélög ákveða í sameiningu að stofna framhaldsskóla*. Samkvæmt orðalagi ákvæðisins þarf því að ganga úr skugga um tvennt ef til stendur að byggja kostnaðarskiptingu á ákvæðinu. *Annars vegar* þarf að afmarka hvort kostnaðurinn sem um ræðir geti talist stofnkostnaður í skilningi laga og *hins vegar* hvort stofnkostnaðurinn tilheyrir framhaldsskóla sem er stofnaður á grundvelli sameiginlegrar ákvörðunar ríkis og sveitarfélags.

Þá segir í 48. gr. laga nr. 92/2008 að meiriháttar viðhald framhaldsskóla í eigu ríkissjóðs og sveitarfélaga skuli greitt af sérstakri fjárveitingu sem ákveðin er í fjárlögum. Ákvæðið byggir á þeirri grundvallarforsendu að ríkissjóður standi straum af viðhaldskostnaði sem fellur til vegna framhaldsskólanna. Er því nauðsynlegt að gera sérstakan greinarmun á því hvaða kostnaður geti talist *stofnkostnaður* í skilningi 47. gr. laganna annars vegar og *viðhaldskostnaður* í skilningi 48. gr. laganna hins vegar.

Þess má geta að ráðherra hefur ekki sett sérstök viðmið um stofnkostnað framhaldsskóla að höfðu samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga, hvorki á grundvelli gildandi laga né eldri laga sama efnis.

Athugun á lögskýringargögnum.

Í greinargerð með frumvarpi til laga nr. 92/2008 eru almennar athugasemdir og skýringar á helstu ákvæðum frumvarpsins en umfjöllun um 47. gr. laganna er nokkuð fábrotin. Þar segir aðeins að „*efni greinarinnar er sambærilegt 37. gr. gildandi laga. Nýmæli er að gert er ráð fyrir að ríkið geti gert samning um stofnkostnað við aðra aðila en sveitarfélög.*“

Umfjöllun um forsögu lagasetningar.

Gildandi lög um framhaldsskóla felldu úr gildi lög nr. 80/1996 um framhaldsskóla sem tóku gildi 1. ágúst 1996 og felldu brott lög nr. 57/1988 um framhaldsskóla og lög nr. 49/1967 um skólakostnað. Með lögum nr. 57/1988 virðist hafa verið í fyrsta sinn að finna ákvæði í lögum um kostnaðarskiptingu milli ríkis og sveitarfélaga vegna stofnkostnaðar framhaldsskóla en þeim ákvæðum svipar að mestu til gildandi laga um framhaldsskóla.

Í XII. kafla laga nr. 80/1996 var fjallað um stofnun og byggingu framhaldsskóla. Í 2. mgr. 37. gr. laganna segir m.a. að *þegar ríki og sveitarfélag standa sameiginlega að stofnun framhaldsskóla* skuli gera samning milli aðila um *nýframkvæmdir, stofnbúnað og endurbyggingu húsnæðis* sem ríki og sveitarfélög samþykkja að standa að vegna framhaldsskóla. Í 4. mgr. sama ákvæðis er síðan kveðið á um að *kostnaður við byggingarframkvæmdir, aðrar framkvæmdir á lóð og stofnbúnað framhaldsskóla* skuli skiptast þannig að ríkissjóður myndi greiða 60% áætlaðs kostnaðar samkvæmt viðmiðunarreglum (normkostnaður) þegar sveitarfélag eða sveitarfélög annast undirbúning og verkframkvæmd. Hlutur sveitarfélags eða sveitarfélaga var þá sá hluti kostnaðar sem ríkissjóður greiddi ekki.

Líkt og í gildandi lögum var í lögum nr. 80/1996 einnig kveðið á um að ríkissjóður skyldi greiða allan stofnkostnað ef Alþingi tæki ákvörðun um að stofna skóla án aðildar sveitarfélags og þá var einnig

mælt fyrir um að menntamálaráðherra skyldi í samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga setja reglur um viðmiðun stofnkostnaðar og búnaðar. Þá var mælt fyrir um í 1. mgr. 39. gr. laganna að ríkissjóður skyldi greiða rekstrarkostnað framhaldsskóla og í 3. mgr. sama ákvæðis var síðan vísað til þess að til annars rekstrarkostnaðar gæti t.d. talist *viðhald húsa og tækja* a. Í 4. mgr. var síðan mælt fyrir um að meiri háttar viðhald framhaldsskóla í eigu ríkissjóðs skyldi greitt af sérstakri fjárveitingu til þessa verkefnis sem ákveðin væri í fjárlögum í samræmi við sérstaka viðhaldsáætlun til þriggja ára í senn sem menntamálaráðherra gerði.

Af skoðun á forsögunni, að teknu tilliti til ummæla í lögskýringargögnum um að ekki hafi staðið til að gera breytingar á gildandi fyrirkomulagi, má draga eftirfarandi ályktanir:

- að til *stofnkostnaðar* skv. 47. gr. laga nr. 92/2008 geti talist *nýframkvæmdir, stofnbúnaður og endurbygging húsnæðis*, og að stofnkostnaður er ekki bundinn við þann kostnað sem fellur einvörðungu til þegar til framhaldsskóla er stofnað heldur einnig kostnaður sem getur fallið til síðar (viðbótarstofnkostnaður) t.d. til að mæta auknum nemendafjölda. Af framkvæmd má einnig ráða að þessi túlkun hafi verið lögð til grundvallar í gegnum tíðina af hálfu ríkis og sveitarfélaga, sbr. síðari umfjöllun í 2. kafla.
- að til *viðhaldskostnaðar* skv. 48. gr. sömu laga geti m.a. talist *viðhald húsa og tækja*.

Þá er enn fremur ljóst að ríkissjóður bar ábyrgð á greiðslu alls stofnkostnaðar vegna framhaldsskóla fram að gildistöku laga nr. 57/1988 og að síðari fyrirmæli laga um kostnaðarskiptingu hafa ávallt verið skilyrt á þá leið að um sé að ræða kostnað vegna framhaldsskóla sem er stofnaður á grundvelli sameiginlegrar ákvörðunar ríkis og sveitarfélags.

Fyrri skoðun borgarlögmans á álitaefni um skyldu sveitarfélaga til þátttöku í stofnkostnaði framhaldsskóla.

Reykjavíkurborg hefur lengi haldið á lofti því sjónarmiði að borgin eigi ekki að taka þátt í kostnaði vegna endurnýjunar eða nýbygginga þeirra skóla sem voru stofnaðir fyrir gildistöku laga nr. 57/1988 en hlutaðeigandi ráðuneyti hefur ekki fallist á það sjónarmið.

Í minnisblaði þáverandi borgarlögmans til borgarstjóra, dags. 18. júlí 1994 (fskj. 1), er fjallað um réttarstöðu Reykjavíkurborgar varðandi þátttöku í viðbótarstofnkostnaði vegna MR og annarra framhaldsskóla. Þar er reifuð sú afstaða að Reykjavíkurborg beri ekki samkvæmt lögum að taka þátt í slíkum kostnaði vegna framhaldsskóla sem voru stofnaðir fyrir gildistöku laga nr. 57/1988 nema liggi fyrir sérstakur samningur þar um. Í minnisblaðinu kemur einnig fram að ráðuneytið hafi ekki vilja fallast á umrædda lagaskýringu. Gerð er grein fyrir því að fyrrverandi borgarstjóri, Markús Örn Antonsson, hafi verið þeirrar skoðunar að MR ætti að njóta nokkurrar sérstöðu þar sem Reykjavíkurborg gæti ekki séð skólanum fyrir stærri lóð. Vildi hann m.a. rökstyðja einhverja þátttöku borgarinnar í húsnæðismálum skólans með því að borgin væri að auka landrými hans. Því var ákveðið að borgin tæki þátt í að gera tilboð í Amtmannsstíg 2, en af hálfu Reykjavíkurborgar var gerður fyrirvari í bréfi til fjármálaráðuneytisins um að 40% hlutur borgarsjóðs takmarkaðist við kaup á fasteigninni og að borgarsjóður myndi ekki taka þátt í viðhaldskostnaði eða kostnaði við breytingar á fasteigninni. Þessi afstaða er einnig áréttuð í minnisblaði Hjörleifs B. Kvaran þáverandi borgarlögmans til borgarstjóra, dags. 16. október 1995 (fskj. 2), og í álitsgerð Sigurðar Líndal, dags. 6. febrúar 2000 (fskj. 3).

2. Fyrri framkvæmd: þátttaka Reykjavíkurborgar í stofnkostnaði framhaldsskóla

Menntaskólinn í Reykjavík, Menntaskólinn við Hamrahlíð og Menntaskólinn við Sund voru stofnaðir fyrir gildistöku laga nr. 57/1988 um framhaldsskóla. Reykjavíkurborg tók ekki þátt í kostnaði við uppbyggingu þessara skóla. Þá hafnaði Reykjavíkurborg aðild að kaupum á húsum KFUM við Amtmannsstíg og ríkið keypti hluta Verslunarskólans við Þingholtsstræti sem er hluti Kvennaskólans. Þegar Menntaskólinn við Sund flutti í núverandi húsnæði og breytti um nafn keypti ríkið skólahúsnæðið af Reykjavíkurborg. Fjölbrautaskólinn í Breiðholti var einnig stofnaður fyrir

gildistöku nefndra laga en á grundvelli sérstakra laga, sbr. lög nr. 14/1973 um heimild til að stofna fjölbrautaskóla. Í lögum nr. 14/1973 var sérstaklega tekið fram að ríkissjóði bæri að greiða 60% af stofnkostnaði skólans, laun skólastjóra og kennara og helming annars rekstrarkostnaðar. Frumkvæði að stofnun hans mun hafa komið frá Reykjavíkurborg og um byggingu hans var gerður sérstakur samningur.

Reykjavíkurborg hefur tekið þátt í stofnkostnaði vegna þeirra framhaldsskóla sem hafa verið stofnaðir eftir gildistöku laga nr. 57/1988.

Í frumathugun Framkvæmdasýslu ríkisins vegna MR, dags. júní 2020, kemur fram að á árinu 1995 hafi verið efnt til samkeppni meðal arkitekta um skipulag og uppbyggingu MR á lóð skólans. Gerður hafi verið samningur við vinningshafa um heildarhönnun skólaþorps. Menntamálaráðuneytið og Reykjavíkurborg hafi gert samninga um byggingaráform við MR en ekki farið í stórar framkvæmdir. Ríkissjóður hafi lagt til 60% og Reykjavíkurborg 40% samkvæmt lögum nr. 92/2008 um framhaldsskóla. Þessir samningar eru ekki fyrirliggjandi.

Nýsir hf. ráðgjafarþjónusta vann skýrslu að beiðni borgarstjóra, dags. janúar 2003, um tillögur að stefnumörkun Reykjavíkurborgar í byggingarmálum framhaldsskóla. Í skýrslunni er fjallað um hvernig sé hægt að bæta núverandi húsnæðisaðstöðu framhaldsskólanna í Reykjavík. Í skýrslunni kemur fram að mikil samkeppni sé um fjárveitingar til byggingar framhaldsskóla. Þeir skólar í Reykjavík sem hafi verið byggðir af ríkinu fyrir gildistöku laganna hafi orðið undir í samkeppni um fjármagn úr ríkissjóði við þá framhaldsskóla í landinu þar sem sveitarfélögin greiði 40% stofnkostnaðar.

Menntamálaráðherra og borgarstjóri undirrituðu yfirlýsingu, dags. 2. september 2003, um samstarf ríkisins og Reykjavíkurborgar í húsnæðismálum framhaldsskóla í Reykjavík. Í yfirlýsingunni kemur m.a. fram að miðað verði við að gerðir verði sérstakir samningar um framkvæmdir sem aðilar standi saman að og skuli þeir byggja á fjárveitingum Alþingis og fjárhagsáætlun Reykjavíkurborgar. Í yfirlýsingunni er sérstaklega fjallað um stækkun tiltekinna framhaldsskóla. Þá er m.a. fjallað um MR en þar kemur fram að ríkið beri kostnað vegna viðhaldspáttarins og að ráðist verði í nýframkvæmdir þegar viðhaldspætti verði lokið og leggi Reykjavíkurborg fram fjármuni til nýframkvæmda. Þá er einnig fjallað um húsnæðismál Menntaskólans við Sunds. Í yfirlýsingunni kemur fram að verði gerð breyting á lögum um framhaldsskóla og þátttaka sveitarfélaga í stofnkostnaði felld niður, falli framlög Reykjavíkurborgar samkvæmt yfirlýsingunni niður frá og með þeim tíma sem breytingin taki gildi.

Samningur var gerður milli menntamálaráðuneytisins, fjármálaráðuneytisins og Reykjavíkurborgar um byggingu íþrótt- og kennsluálmu við Menntaskólann við Hamrahlíð, dags. 20. september 2005. Í aðfararorðum samningsins kemur fram að samningurinn sé gerður á grundvelli laga nr. 80/1996 og í 2. gr. hans kemur fram að stofnkostnaður skiptist þannig milli aðila að ríkissjóður greiði 60% en Reykjavíkurborg 40% og að eignarhlutföll verði til samræmis við það. Í 5. gr. samningsins kemur fram að aðilar skuli gera með sér sérstakan samning um lausan búnað í bygginguna og öflun hans.

Menntamálaráðherra og borgarstjóri undirrituðu yfirlýsingu, dags. 21. júní 2007 um áframhaldandi samstarf ríkis og borgar í húsnæðismálum framhaldsskóla. Þar kemur fram að nefnd á vegum ríkis og borgar hafi síðan yfirlýsing var undirrituð á árinu 2003 unnið að framkvæmdum í samræmi við þá yfirlýsingu. Vel hafi miðað en enn væri mikið verk óunnið og hafi aðilar því orðið sammála um að framlengja samstarfið.

Minnisblað, dags. 30. mars 2010 liggur fyrir, frá vinnuhópi á vegum mennta- og menningarmálaráðherra og borgarstjóra. Þar er m.a. fjallað um að nýta Miðbæjarskólann undir starfsemi Kvennaskólans í Reykjavík og að miðað verði við lögbundna skiptingu ríkis og sveitarfélaga vegna uppbyggingar framhaldsskóla eða 60% á móti 40%.

Mennta- og meningarmálaráðherra og borgarstjórinn í Reykjavík undirrituðu yfirlýsingu, dags. 17. nóvember 2010, um áframhaldandi samstarf ríkis og borgar í húsnæðismálum framhaldsskóla. Í yfirlýsingunni kemur fram að á árinu 2003 hafi menntamálaráðherra og borgarstjóri undirritað yfirlýsingu að á árinu 2007 hafi verið ákveðið að framlengja samstarfið. Með þessari yfirlýsingu væri samstarfið framlengt enn frekar og gerð grein fyrir því í hverju það fælist en verkefnum samkvæmt fyrri yfirlýsingum yrði frestað þar til um annað væri samið milli aðila.

Samningur var gerður milli mennta- og menningarmálaráðuneytisins og Reykjavíkurborgar, dags. 7. október 2013, um viðbyggingu við Menntaskólann við Sund. Í samningnum kemur fram að hann sé gerður á grundvelli 47. gr. laga um framhaldsskóla nr. 92/2008. Í 2. gr. samningsins kemur fram að stofnkostnaður vegna viðbyggingar skiptist þannig milli aðila, að ríkissjóður greiði 60% og Reykjavíkurborg 40%.

Til viðbótar við framangreint er tilefni til að geta þess að Menntaskólinn í Kópavogi var stofnaður árið 1973 og að Kópavogsbær hefur tekið að sér að greiða 40% af viðbótarstofnkostnaði sem fallið hefur til vegna skólans.

Af framanagreindri framkvæmd má ráða að Reykjavíkurborg hefur í gegnum tíðina tekið þátt í kostnaði vegna framhaldsskóla sem stofnaðir voru fyrir gildistöku laga nr. 57/1988, þ. á m. MR. Í nokkrum tilvikum varðandi eldri framhaldsskóla hefur sérstaklega verið vísað til þess að kostnaðarhlutdeildin, með kostnaðarþátttöku af hálfu borgarinnar, sé í samræmi við fyrirmæli laga. Álitamál er hvort þessi framkvæmd geti talist venjubundin framkvæmd við beitingu laga um framhaldsskóla og hvaða áhrif slík venjubundin framkvæmd kunni að hafa á túlkun fyrirmæla laga. Á móti sjónarmiðum um að venjubundin framkvæmd sé komin á kann að vera málefnalegt að líta til þess að aðilum er og hefur ávallt verið heimilt að víkja frá fyrirmælum laga um kostnaðarskiptingu með samkomulagi og taka þannig á sig ríkari skyldur en lög kveða á um. Verður þó ekki séð að Reykjavíkurborg hafi gert áskilnað um betri rétt eða vísað til þess að borgin hafi litið svo á að fyrrgreind samkomulög eða yfirlýsingar um kostnaðarþátttöku borgarinnar fælu í sér kostnaðarþátttöku umfram lagaskyldu.

Hvað varðar þann kostnað sem hefur verið felldur undir stofnkostnað er í flestum tilvikum um að ræðu kostnað vegna stækkunar framhaldsskóla. Í yfirlýsingu, dags. 17. nóvember 2010, kemur fram að aðilar séu sammála um að ríkið kaupi 60% hlut í Miðbæjarskólanum með það að markmiði að hann yrði notaður fyrir starfsemi Kvennaskólans en sérstakur kaupsamningur verði gerður um hlut ríkisins í skólanum. Í yfirlýsingunni segir m.a. varðandi þörf á framkvæmdum við framhaldsskóla:

„Menntaskólinn við Sund

Gert er ráð fyrir að framkvæma við skólann það sem brýnast er á næstu árum. Í fyrsta lagi er um að ræða nauðsynlegar framkvæmdir vegna snyrtinga og lagfæringar vegna athugasemda eldvarnaeftirlits. Einnig verður bætt aðgengi milli álma skólans og milli hæða og bætt aðgengi fatlaðra um skólann. Í öðru lagi er gert ráð fyrir viðbyggingu sem að stærstum hluta eru kennslustofur.

Kvennaskólinn

Kvennaskólinn er starfræktur í miðborginni við þróngan húsakost. Til að bæta aðstöðuna og um leið tryggja starfsemi Kvennaskólans í miðborginni verði gamli Miðbæjarskólinn nýttur fyrir Kvennaskólann til viðbótar við núverandi húsnæði skólans. Húsnæði Miðbæjarskólans hefur verið yfirfarið og tekið saman gróft mat á helstu þáttum sem þarf að huga að í húsnæðinu til þess að það verði nothæft sem kennsluhúsnæði fyrir framhaldsskóla. Áætlaðar endurbætur eru niðurtekt og færsla á veggjum, endurnýjun neyslu- og hitalagna, endurnýjun hreinlætislagna, nýtt loftræstikerfi, brunavarnir, s.s. vatnsúðakerfi, flóttaleiðir og endurnýjun raflagna.“

Í fylgiskjali sem fylgir með yfirlýsingunni er gert ráð fyrir að kostnaðarþátttaka Reykjavíkurborgar feli í sér þátttöku í kostnaði vegna nýrra bygginga við Menntaskólann við Sund og annars vegar „framkvæmda“ og hins vegar „stofnkostnaðar“ við Miðbæjarskólann/Kvennaskólann.

3. Samantekt.

Hver er skylda Reykjavíkurborgar til kostnaðarþátttöku samkvæmt lögum nr. 92/2008 um framhaldsskóla?

- Reykjavíkurborg ber skylda til að greiða stofnkostnað vegna framhaldsskóla í þeim tilvikum þegar ráðherra og sveitarfélög hafa ákveðið í sameiningu að stofna framhaldsskóla en Reykjavíkurborg ber þá að meginstefnu að standa straum af 40% stofnkostnaðar í samræmi við fyrirmæli um kostnaðarskiptingu í 47. gr. laga nr. 92/2008 um framhaldsskóla.
- Reykjavíkurborg ber ekki að standa straum af kostnaði vegna viðhalds, sbr. 48. gr. laga nr. 92/2008.

Hver er skylda Reykjavíkurborgar til kostnaðarþátttöku í tilviki framhaldsskóla sem voru stofnaðir fyrir gildistöku laga nr. 57/1988 um framhaldsskóla, þ. á m. MR?

- Með hliðsjón af orðalagi laga, eldri álitum varðandi kostnaðarþátttöku Reykjavíkurborgar vegna eldri skóla og fyrri afstöðu Reykjavíkurborgar verður ekki séð að lögbundin greiðsluskylda Reykjavíkurborgar hafi verið fyrir hendi varðandi stofnkostnað og rekstrarkostnað eldri framhaldsskóla.
- Á hinn bóginn hefur Reykjavíkurborg frá árinu 2003 samþykkt að greiða slíkan kostnað umfram skyldu og vísað þar um að kostnaðarþátttöku hafi verið hagað í samræmi við fyrirmæli laga um framhaldsskóla. Þessi stefnubreyting kann að leiða til þess að sveitarfélagið hafi viðurkennt greiðsluskyldu og þannig fallist á afstöðu ráðuneytisins til túlkunar á löggjöf um framhaldsskóla. Þann fyrirvara verður þó að gera að ekki liggja fyrir við gerð minnisblaðs þessa sérstakir samningar vegna MR.

Er ástæða til að gera greinarmun á viðhaldi/endurbótum á eldra húsnæði og nýbyggðum fermetrum?

- Það þarf að gera greinarmun á endurbyggingu og nýbyggðum fermetrum annars vegar og viðhaldi hins vegar. Síðarnefndur kostnaður skal greiðast að fullu úr ríkissjóði.
- Það er því nauðsynlegt hverju sinni að gera sérstakan greinarmun á því hvaða kostnaður geti talist *stofnkostnaður* annars vegar og *viðhaldskostnaður* hins vegar. Í framkvæmd hefur hugtakið stofnkostnaður verið túlkað nokkuð rúmt þannig að það nái ekki aðeins til nýbygginga heldur einnig endurbygginga og viðbygginga.

Hver er skylda Reykjavíkurborgar til kostnaðarþátttöku vegna kaupa á tækjum og búnaði fyrir framhaldsskóla?

- Stofnbúnaður og tæki falla þar undir og ber að greiða skv. kostnaðarskiptingu, sbr. framangreint. Viðhald á búnaði og tækjum á að greiðast að fullu úr ríkissjóði, sbr. 48. gr. nr. 92/2008. Má halda því fram að endurnýjun tækja geti talist til viðhaldskostnaðar.

Ebba Schram

Fylgiskjöl:

- Fskj. 1.** Minnisblað þáverandi borgarlögmans til borgarstjóra um málefni Menntaskólans í Reykjavík og annarra framhaldsskóla, dags. 18. júlí 1994.
- Fskj. 2.** Minnisblað þáverandi borgarlögmans til borgarstjóra, dags. 16. október 1995.
- Fskj. 3.** Álitsgerð Sigurðar Líndal um skyldu sveitarfélags til þátttöku í stofnkostnaði framhaldsskóla, dags. 6. febrúar 2000.
- Fskj. 4.** Minnisblað þáverandi starfsmanns borgarlögmans varðandi eignarhlutfall Reykjavíkurborgar í skólamannvirkjum, dags. 28. mars 2007.

Reykjavík, 18. júlí 1994
HBK/ás

Ingibjörg Sólrún Gísladóttir, borgarstjóri.

Málefni Menntaskólans í Reykjavík og annarra framhaldsskóla.

Í III. kafla laga um framhaldsskóla nr. 57/1988 er fjallað um stofnun og byggingu framhaldsskóla. Í 4. mgr. 3. gr. er kveðið á um að kostnaður við byggingarframkvæmdir og stofnbúnað framhaldsskóla skiptist þannig að ríkissjóður greiðir 60% en viðkomandi sveitarfélag/félög 40%. Þessi kostnaðarskipting á, með hliðsjón af 1.-3. mgr. sömu lagagreinar, eingöngu við þegar verið er að stofna framhaldsskóla samkvæmt sérstökum samningi milli aðila. Slíkur samningur hefur t.d. nýlega verið gerður vegna framhaldsskóla í Borgarholti og er það reyndar eini samningurinn sem Reykjavíkurborg hefur gert á grundvelli laganna frá 1988. Ráðuneytismenn hafa ekki viljað fallast á þessa lagaskýringu en fram hjá því verður ekki litið að um þátttöku sveitarfélaga verður ekki að ræða nema að um hana verði gert sérstakt samkomulag milli aðila. Mér vitanlega hefur skýlaus þátttaka sveitarfélaga í stofnkostnaði framhaldsskóla aldrei verið í umræðunni þegar rætt hefur verið um verkaskiptingu ríkis og sveitarfélaga og skiptingu kostnaðar sem af breytingum hefur leitt.

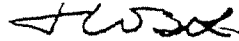
Aðild að stofnkostnaði annarra framhaldsskóla, svo sem Fjölbrautarskólans í Breiðholti sem borgin greiddi 40%, byggðist á sérstökum lögum frá 1973 um heimild til að stofna fjölbrautarskóla. Frumkvæði að stofnun hans mun hafa komið frá Reykjavíkurborg og um byggingu hans er sérstakur samningur.

Borgaryfirvöld hafa hafnað aðild að viðbótarstofnkostnaði "gömlu" framhaldsskólanna. Má sem dæmi nefna að borgin hafnaði aðild að kaupum á húsum KFUM við Amtmannsstíg og ríkið keypti hluta Verslunarskólans við Þingholtsstræti, sem nú er hluti Kvennaskólans. Ljóst er að margt er ógert á framhaldsskólastiginu t.d. vantar íþróttahús við alla skólana, að Fjölbraut í Breiðholti undanskilinni.

Fyrirverandi borgarstjóri, Markús Örn Antonsson, var þeirrar skoðunar að Menntaskólinn í Reykjavík ætti að njóta nokkurrar sérstöðu þar sem Reykjavíkurborg gæti ekki séð skólanum fyrir stærri lóð. Vildi hann m.a. rökstyðja einhverja þátttöku borgarinnar í húsnæðismálum skólans með því að borgin væri að auka landrými hans. Því var ákveðið að borgin tæki þátt í að gera tilboð í Amtmannsstíg 2, en af hálfu borgarinnar var gerður sá fyrirvari í bréfi til fjármálaráðuneytisins að 40% hlutur borgarsjóðs takmarkist við kaup á fasteigninni og að borgarsjóður muni ekki taka þátt í viðhaldskostnaði eða kostnaði við breytingar á fasteigninni. Tekið var fram að afstaða borgarinnar væri að öðru leyti óbreytt og að Reykjavíkurborg muni ekki taka þátt í stofnkostnaði annarra framhaldsskóla í Reykjavík en þeirra sem gerðir hafa verið sérstakir samningar um.

Menntaskólanum í Reykjavík er ætlað að taka á móti nemendum frá Gróttu á Seltjarnarnesi að Grensásvegi með einhverjum undantekningum, skv. upplýsingum Guðna Guðmundssonar, rektors. Guðni hefur að minni beiðni upplýst að heildarnemendafjöldi í skólanum s.l. vetur hafi verið 878 (komu í próf). Af þessum fjölda voru 589 úr Reykjavík eða 67,1%. Af þeim 289 nemendum sem komu annars staðar frá komu 102 frá Seltjarnarnesi eða 11,6% heildarfjöldans. Seltjarnarnesbær hefur aldrei tekið þátt í stofnkostnaði framhaldsskóla og mér vitanlega eru engin áform um byggingu slíks skóla þar.

Á fundi sem ég átti 14. þ.m. með fulltrúum fjármála- og menntamálaráðuneytis voru kynntar hugmyndir ríkisins um kaup á fasteigninni Þingholtsstræti 18 (Davíð S. Jónsson & Co.). Ríkið mun láta fasteignasala meta eignina til verðs og láta gera kostnaðaráætlun um breytingar og síðan kynna málið fyrir borgaryfirvöldum. Á þessum fundi gerði ég grein fyrir fyrri afstöðu borgaryfirvalda og að þessi fasteignarkaup hefðu ekki verið til skoðunar fyrr.

Hjörleifur B. Kvaran

BORGARLÖGMAÐURINN Í REYKJAVÍK

Reykjavík, 16. október 1995
HBK/ásMinnisblað til borgarstjóra,
Ingibjargar Sólrúnar Gísladóttur.*Efni: Umsögn um bréf menntamálaráðherra varðandi Menntaskólann í Reykjavík.*

Lög um framhaldsskóla nr. 57/1988 fjalla m.a. um stofnun og byggingu framhaldsskóla. Framhaldsskóli verður ekki stofnaður nema með samþykki Alþingis. Ríki og sveitarfélög geta staðið saman að stofnun framhaldsskóla og skal þá gera samning milli aðila um nýframkvæmdir, stofnbúnað og endurbyggingu húsnæðis, sem ríki og sveitarfélag samþykkja að standa að vegna framhaldsskóla.

Reykjavíkurborg og ríkið hafa gert samninga um stofnun og byggingu tveggja framhaldsskóla, þ.e. Fjölbrautarskólans í Breiðholti og Borgarholtsskóla. Borgaryfirvöld hafa á liðnum árum hafnað óskum ríkisins um þátttöku í viðbótarstofnkostnaði "gömlu" framhaldsskólanna. Má sem dæmi nefna að borgin hafnaði aðild að kaupum á húsum KFUM við Amtmannsstíg og ríkið keypti hluta Verslunarskólans við Þingholtsstræti, sem nú er hluti Kvennaskólans. Ljóst er að margt er ógert á framhaldsskólastiginu t.d. vantar íþróttahús við alla skólana að Fjölbraut í Breiðholti undanskilinni.

Að minni beiðni tók rektor Menntaskólans í Reykjavík saman meðfylgjandi yfirlit sem sýnir skiptingu nemenda skólans eftir sveitarfélögum veturinn 1995-96. Af yfirlitinu má sjá að um 68% nemenda skólans eiga lögheimili í Reykjavík. Rúmlega 10% eiga lögheimili á Seltjarnarnesi en það sveitarfélög hefur aldrei, mér vitanlega, tekið þátt í stofnkostnaði framhaldsskóla og ekki mun standa til að byggja framhaldsskóla í því sveitarfélagi.

Reykjavíkurborg er, eins og fyrr segir, aðili að byggingu Borgarholtsskóla og greiðir 28% stofnkostnaðar. Framlög borgarsjóðs á þessu ári eru áætluð 56 mkr., 1996 að fjárhæð 136 mkr. og um 45 mkr. árið 1997 en þá verður lokið við þrjá af fjórum áföngum skólans. Þá er nauðsynlegt að fram komi að risavaxin verkefni bíða Reykjavíkurborgar við byggingu grunnskóla og er þar átt við annars vegar byggingar nýrra skóla í nýjum hverfum og hins vegar viðbyggingar við eldri skóla vegna einsetningar þeirra.

Í ljósi alls þess sem að framan er rakið auk þröngar fjárhagsstöðu borgarsjóðs er lagt til að fyrri afstaða borgarinnar verði áréttuð og beiðni um samninga um þátttöku borgarsjóðs í lausn húsnæðisvanda MR hafnað. Hins vegar er rétt að bjóða fram alla aðstoð varðandi þá þætti er lúta að skipulagi reits Menntaskólans í Reykjavík.

Hjörleifur B. Kvaran

Skylda sveitarfélags til þátttöku í stofnkostnaði framhaldsskóla.

I

Álitaefnið lýtur að skyldu sveitarfélags til þátttöku í stofnkostnaði framhaldsskóla samkvæmt lögum nr. 80/1996, en um það hafa borgarstjórinn í Reykjavík og menntamálaráðherra skipzt á skoðunum. Snýst ágreiningurinn um hvort Reykjavíkurborg beri skylda til að taka þátt í kostnaði við nýbyggingar þeirra skóla sem stofnaðir voru fyrir gildistöku laga nr. 57/1988. Sem dæmi er nefndur kostnaður við byggingu íþróttahúss við Menntaskólann við Hamrahlíð og endurbyggingu húss Menntaskólans í Reykjavík við Þingholtsstræti.

Í 12. kafla laga nr. 80/1996 um framhaldsskóla eru ákvæði um stofnun og bygging framhaldsskóla. Nánari ákvæði eru í 37. og 38. gr.

Í 1. mgr. 37. gr. er svo mælt að ríki og sveitarfélög geti haft frumkvæði að stofnun nýs framhaldsskóla, en skóli verði þó eigi stofnaður nema með samþykki Alþingis.

Í 2. mgr. segir að standi ríki og sveitarfélag sameiginlega að stofnun framhaldsskóla skuli gera samning milli aðila um nýframkvæmdir, stofnbúnað og endurbyggingu húsnæðis sem ríki og sveitarfélög samþykki að standa að. Menntamálaráðherra og fjármálaráðherra annars vegar og hlutaðeigandi sveitarstjórn eða sveitarstjórnir hins vegar skulu undirrita samning og fjármálaráðherra skal kynna hann fjárlaganefnd, sbr. 3. mgr.

Þá er í 4. mgr. mælt fyrir um skiptingu kostnaðar og er meginviðmiðið að hann skiptist þannig að ríkið greiðir 60%, en sveitarfélag 40% svokallaðs normkostnaðar, en heimilt er að semja á annan veg. Ef Alþingi á hinn bóginn ákveður að stofna skóla án aðildar sveitarfélags greiðist allur stofnkostnaður úr ríkissjóði, sbr. 5. mgr.

Loks eru í 6.-7. mgr. ákvæði um heimavistir og aðstöðu til gistihúsareksturs. Um aukakostnað sem af slíkum framkvæmdum leiðir og notkun slíks húsnæðis utan skólatíma skal samið sérstaklega. Þá skulu settar viðmiðurnarreglur um stærð og gerð húsnæðis framhaldsskóla og málsmeðferðarreglur um undirbúning framkvæmda.

Í 38. gr. er svo mælt að skólamannvirki skuli vera eign ríkis og sveitarfélaga í sömu hlutföllum og stofnframlög og eignaraðilar geri með sér samkomulag ef eign verði ráðstafað til annarra nota en framhaldsskólanáms: Ef eign verði seld öðrum hvorum eiganda skuli dómkvaddir menn meta hana.

II

Ekki verður annað séð en í 12. kafla laganna sé einungis rætt um stofnun framhaldsskóla samkvæmt sérstökum samningi. Eins og þegar hefur verið rakið er í 1. mgr. 37. gr. svo mælt að ríki og sveitarfélög geti haft frumkvæði að **stofnun** nýs framhaldsskóla og í 2. mgr. er aftur vikið að **stofnun** framhaldsskóla og samningsgerð í framhaldi af því. Önnur ákvæði 37. og 38. gr. eiga þá einungis við þá skóla sem stofnaðir eru eftir gildistöku þeirra eða eldri efnislega samhljóða ákvæða, væntanlega ákvæða laga nr. 57/1988. Af þessu leiðir að sveitarfélagi, eins og t.d. Reykjavíkurborg er samkvæmt núgildandi framhaldsskólalögum ekki skylt að taka þátt í stofnkostnaði við stækkun eða endurbætur á húsnæði framhaldsskóla sem stofnaðir höfðu verið áður en framangreind ákvæði gengu í gildi. Ef leggja ætti slíkar kvaðir á sveitarfélög afturvirkkt þyrfti að mæla fyrir um það með skýrum hætti í lögum.

Af minnisblöðum borgarlögmans til borgarstjóra frá 18. júlí 1994 og 16. október 1995 má einnig ráða að afstaða borgarinnar hafi verið í samræmi við þetta og málum hafi þannig verið háttað í reynd að Reykjavíkurborg greiddi ekki stofnkostnað framkvæmda við eldri framhaldsskóla nema samkvæmt sérstökum lagafyrmælum.

6. febrúar 2000

Sigurður Líndal.

MINNISBLAÐ

Viðtakandi: Kristbjörg Stephensen

Sendandi: Ragnheiður Bogadóttir

Dagsetning: 28. mars 2007

Varðar eignarhlutfall Reykjavíkurborgar í skólamannvirkjum

I. Aðdragandi að lögum um framhaldsskóla

Fyrir gildistöku laga um framhaldsskóla nr. 57/1988 var stofnkostaður vegna byggingarframkvæmda alfarið greiddur úr ríkissjóði. Reykjavíkurborg á þar af leiðandi ekki eignarhlut í byggingum þeirra skóla sem stofnaðir voru fyrir gildistöku laganna. Eftirtaldir framhaldsskólar voru stofnaðir fyrir gildistöku laga nr. 57/1988 um framhaldsskóla og á Reykjavíkurborg ekki eignarhlut í þeim byggingum.

- Menntaskólinn í Reykjavík, stofnaður 1846
- Menntaskólinn við Hamrahlíð, stofnaður 1966
- Menntaskólinn við Sund, stofnaður 1968

Í desember 1985 skipaði þáverandi menntamálaráðherra, Sverrir Hermannsson nefnd sem skyldi semja frumvarp til laga um framhaldsskóla. Í skipunarbréfi menntamálaráðherra sagði:

„Þess er óskað að nefndin semji, m.a. sem einn þátt frumvarpsins, reglur um fjármál framhaldsskóla og skiptingu kostnaðar við stofn og rekstur skólanna er séu eins skýrar og einfaldar og unnt er. Til álita kemur að allur kostnaður við framhaldsskóla greiðist af ríkisvaldinu, en á móti kæmi hugsanlega að allur kostnaður við grunnskóla greiðist af sveitarfélögum, enda yrði þá að sjá sveitafélögum fyrir tekjustofnum til að mæta þeim viðbótarkostnaði sem af slíku fyrirkomulagi kynni að leiða.“

Með tilvísun til þessa tók nefndin það sem sitt fyrsta verkefni að semja reglur um stofn- og reksturskostnað framhaldsskóla. Eftir því er á leið nefndarstarfið varð nefndin sammála um að óheppilegt væri að semja sérstakt frumvarp um framhaldsskóla. Eðlilegra væri að fella ákvæði um fjármálin inn í heildarfrumvarp um framhaldsskóla og var það gert.

Í greinargerðinni með lögum um framhaldsskóla nr. 57/1988 kom fram að helstu einkenni frumvarpsins væru m.a. þau að stofnkostnaður framhaldsskóla skyldi greiðast sameiginlega af ríki og viðkomandi sveitarfélagi eða sveitarfélögum. Í þriðja kafla laganna voru ákvæði um stofnun og byggingu framhaldsskóla.

„Ríki eða sveitafélög, eitt eða fleiri, geta haft frumkvæði að stofnun nýs framhaldsskóla, sbr. þó ákvæði 38. gr., en skóli verður þó eigi stofnaður nema með samþykki Alþingis.“

Standi ríki og sveitarfélag/félög sameiginlega að stofnun framhaldsskóla skal gera samning milli aðila um nýframkvæmdir, stofnbúnað og endurbyggingu húsnæðis sem ríki og sveitarfélög samþykkja að standa að vegna framhaldsskóla. Þar skulu m.a. vera ákvæði um stjórn hönnunar og framkvæmda, hönnun, byggingarhraða og greiðslustreymi. Heimilt er að fela sveitarfélögum sem aðild eiga að framhaldsskóla að fara með undirbúning og umsjón með byggingarframkvæmdum.

Samningar um framkvæmdir skulu undirritaðir af menntamálaráðherra og fjármálaráðherra annars vegar og hlutaðeigandi sveitarstjórn eða sveitarstjórnnum hins vegar. Fjármálaráðherra skal kynna fjárveitanefnd slíka samninga.

Kostnaður við byggingarframkvæmdir og stofnbúnað framhaldsskóla skiptist þannig að ríkissjóður greiðir 60% en sveitarsjóður/sjóðir greiða 40% áætlaðs kostnaðar, samkvæmt viðmiðunarreglum (normkostnaðar). Heimilt er ráðuneytinu að semja um aðra kostnaðaraðild þegar um búnað verknáms húsnæðis er að ræða. Verði greiðslur eigi inntar af hendi samtímis reiknast verðbætur á ógreidd framlög í hlutfalli við breytingar á vísitölu byggingarkostnaðar.

Ákveði Alþingi að stofna skóla án aðildar sveitarfélags eða sveitarfélaga greiðist allur stofnkostnaður úr ríkissjóði.

Um undirbúning framkvæmda og málsmeðferð gilda eftir því sem við á ákvæði laga nr. 49/1967, um skólakostnað, og reglugerða sem gefnar eru út samkvæmt þeim lögum og þessum lögum.

Þar sem heimavistir verðar reistar í tengslum við framhaldsskóla má gerð húsnæðis og búnaðar miðast við að nýta megi aðstöðuna til gistihúsarekstrar utan reglulegs skólatíma. Um umframkostnað sem af því kann að leiða skal samið sérstaklega milli byggingaraðila. Um notkun heimavistunarhúsnæðis utan skólatíma skal gerður sérstakur samningur og hann staðfestur af menntamálaráðuneytinu.

Menntamálaráðuneytið skal í samráði við Samband íslenskra sveitafélaga setja viðmiðunarreglur um stærð og gerð húsnæðis fyrir framhaldsskóla og láta gera fyrirmyndir að hönnun og verksamningum.

Í greinagerðinni segir um skiptingu stofnkostnaðar við byggingarframkvæmdir:

„Hér er ákveðin sú stofnkostnaðarskipting við byggingarframkvæmdir og stofnbúnað framhaldsskóla að ríkissjóður greiði 60% en sveitarsjóður/sveitarsjóðir greiði 40% áætlaðs kostnaðar, með þeirri undantekningu að þegar um er að ræða stofnbúnað verknámsbrauta er ráðuneytinu heimilt að semja um hærri kostnaðaraðild ríkissjóðs. Með þessu er reynt að stuðla að því að verknámsaðstöðu verði komið upp eigi síður en bóknámsaðstöðu, en hún er mun dýrari og þjónar slík námsaðstaða oft stórum landshlutum og jafnvel öllu landinu.

Gert er ráð fyrir að eitt eða fleiri sveitarfélög geti átt aðild að framhaldsskóla á mótí ríkinu. Samþykki Alþingis þarf til þess að stofnaður verði nýr framhaldsskóli og samþykki sveitarstjórnar verður einnig til að koma þannig að hún gerist aðili að stofnun skóla. Áskilið er að gera skuli samning milli ríkis og sveitarfélags/sveitarfélaga um byggingarframkvæmdir vegna framhaldsskóla. Sú staða kann að koma upp varðandi einstaka sérskóla, t.d. skóla með það sérhæft nám að aðeins einn slíkur er til á landinu, að sveitarfélög fáið ekki til þess að

verða aðilar að slíkum skóla. Þess vegna er gerð ráð fyrir því í lögnum að unnt sé að stofna serskóla án aðildar sveitarfélaga og greiðist þá allur kostnaður úr ríkissjóði.

Sem fyrr segir skal gera samning milli ríkis og sveitafélaga um nýframkvæmdir og endurbætur húsnæðis vegna framhaldsskóla. Þar skulu m.a. vera ákvæði um stjórn hönnunar og framkvæmda, hönnun, byggingarhraða og greiðslustreymi. Heimilt er að fela sveitarfélögum sem aðild eiga að framhaldsskóla að fara með undirbúning og umsjón með byggingarframkvæmdum eins og tíðkast hefur hingað til hafi þau til þess burði.

Bent skal á að í greininni er heimilað að heimavistir skóla verði nýttar til gistihúsarekstrar utan skólatíma og við hönnun og byggingu húsnæðisins verði tekið tillit til þess.

Menntamálaráðuneytið setur viðmiðunarreglur um stærð og gerð húsnæðis fyrir framhaldsskóla í samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga.“

Í ákvæði 4. gr. laganna var fjallað um eignarhlutföllin:

„Skólamannvirki þau sem lög þessi taka til skulu vera eign ríkis og sveitafélaga í sömu hlutföllum og stofnkostnaður er greiddur eða hefur verið greiddur sé um eldra húsnæði að ræða.

Verði húsnæði framhaldsskóla ráðstafað til annarra nota en framhaldsnáms skulu eignaraðilar gera með sér samkomulag þar um. Verði eign seld öðrum hvorum eignaraðila skal hún metin af dómkvöddum mönnum.“

Í greinargerðinni segir um ákvæði 4. gr. laganna:

„Varðandi þessa grein er rétt að taka fram að gert er ráð fyrir því að skólamannvirki, sem eru í notkun við gildistöku þessara laga, skuli vera eign ríkis og/eða sveitarfélaga í sömu hlutföllum og þessir aðilar hafa greitt stofnkostnað mannvirkja. Allt nýtt húsnæði, sem byggt er, verður í sameign með sama eignarhluta og framlög byggingaraðila eru. Hið sama gildir um viðbyggingar við eldra húsnæði og meiri háttar endurbætur og breytingar.“

II. Lög um heimild til að stofna fjölbrautarskóla nr. 14/1973

Fjölbrautarskólinn í Breiðholti var stofnaður á grundvelli laga um stofnun fjölbrautarskóla nr. 14/1973. Samkvæmt 1. gr. laganna var menntamálaráðuneytinu og Reykjavíkurborg heimilt að stofna tilraunaskóla, er nefnist fjölbrautarskóli. Menntamálaráðuneytið fór með yfirstjórn skólans sbr. 2. gr. laganna. Samkvæmt 4. gr. laganna skyldi ríkissjóður greiða 60% af stofnkostnaði, en 40% skyldi greiðast af Reykjavíkurborg.

III. Stofnun framhaldsskóla eftir gildistöku laga nr. 57/1998

A. Eignarhlutfall Reykjavíkurborgar

Fjölbrautarskólinn Ármúla	40%
Borgarholtsskóli	28% (Mosfellsbær 12%, Ríkið 60%)
Kvennaskólinn	Þarf að finna út stærð

III. Núgildandi lög um framhaldsskóla nr. 80/1996

Í XII. kafla laga um framhaldsskóla nr. 80/1996 eru ákvæði um skiptingu stofnkostnaðar og byggingu framhaldsskóla.

Ákvæði 37. gr. laganna er samsvarandi og ákvæði 3. gr. eldri laga um framhaldsskóla.

„Ríki eða sveitarfélög, eitt eða fleiri, geta haft frumkvæði að stofnun nýs framhaldsskóla en skóli verður þó eigi stofnaður nema með samþykki Alþingis. Ákvæði þetta á þó ekki við um skóla sem stofnaðir kunna að verða samkvæmt ákvæðum 41. gr.

Standi ríki og sveitarfélag/félög sameiginlega að stofnun framhaldsskóla skal gera samning milli aðila um nýframkvæmdir, stofnbúnað og endurbyggingu húsnæðis, sem ríki og sveitarfélög samþykkja að standa að, vegna framhaldsskóla. Þar skulu m.a. vera ákvæði um stjórn framkvæmda, byggingarhraða og greiðslustreymi. Heimilt er að fela sveitarfélögum, sem aðild eiga að framhaldsskóla, að fara með undirbúning og umsjón með byggingarframkvæmdum.

Samningar um framkvæmdir skulu undirritaðir af menntamálaráðherra og fjármálaráðherra annars vegar og hlutaðeigandi sveitarstjórn eða sveitarstjórnnum hins vegar. Fjármálaráðherra skal kynna fjárlaganefnd slíka samninga.

Kostnaður við byggingarframkvæmdir, aðrar framkvæmdir á lóð og stofnbúnað framhaldsskóla og heimavista við þá skiptist þannig að ríkissjóður greiðir 60% áætlaðs kostnaðar samkvæmt viðmiðunarreglum (normkostnaður) þegar sveitarfélag eða sveitarfélög annast undirbúning og verkframkvæmd. Hlutur sveitarfélags eða sveitarfélaga er þá sá hluti kostnaðar sem ríkissjóður greiðir ekki. Lóðir undir framhaldsskóla skulu sveitarfélög leggja til án kvaða eða gjalda. Þegar ríkissjóður ber ábyrgð á undirbúningi verks og stjórnar framkvæmdum, án íhlutunar sveitarfélags eða sveitarfélaga, greiðir sveitarfélag eða sveitarfélög 40% miðað við normkostnað en ríkissjóður hinn hlutann. Heimilt er ráðuneytinu að semja um aðra kostnaðaraðild þegar um búnað verknámshúsnæðis er að ræða að fengnu samþykki fjárlaganefndar.

Ákveði Alþingi að stofna skóla án aðildar sveitarfélags eða sveitarfélaga greiðist allur stofnkostnaður úr ríkissjóði.

Þar sem heimavistir verða reistar í tengslum við framhaldsskóla má gerð húsnæðis og búnaðar miðast við að nýta megi aðstöðuna til gistihúsarekstrar utan reglulegs skólatíma. Um umframkostnað, sem af því kann að leiða, skal samið sérstaklega milli byggingaraðila. Um notkun heimavistarhúsnæðis utan skólatíma skal gerður sérstakur samningur og hann staðfestur af menntamálaráðuneytinu.

Menntamálaráðherra skal í samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga setja viðmiðunarreglur um stærð og gerð húsnæðis fyrir framhaldsskóla og málsmæðferð varðandi undirbúning framkvæmda samkvæmt þessari grein. Menntamálaráðuneytið skal að höfðu samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga setja reglur um viðmiðun stofnkostnaðar og búnaðar (norm) er skipting áætlaðs byggingarkostnaðar miðist við.“

Í greinargerðinni segir um 37. gr. laganna

„Felld eru brott ákvæði úr gildandi lögum um að ríkissjóður skuli kosta byggingu heimavista að fullu og að heimilt sé að víkja frá meginreglu um skiptingu stofnkostnaðar þegar um fámenn sveitarfélög er að ræða. Er nú gert ráð fyrir að kostnaðarhlutdeild ríkissjóðs við byggingu heimavista sé sú saman og við byggingarframkvæmdir og stofnbúnað framhaldsskóla, þ.e. 60%. Rétt þykir að kveða skýrt á um að sveitarfélög er njóta þess hagræðis að hafa framhaldsskóla staðsettan í sveitarfélaginu skuli leggja honum til lóðir án gjalds eða lóðaleigu en að kostnaður við að gera lóðina byggingarhæfa teljist til stofnkostnaðar skólans. Ekki þykir æskilegt að veita heimild í lögum frá almennum reglum um kostnaðarskiptingu milli ríkis og sveitafélaga enda talið að slíkt geti leitt til óhagkvæmni í fjárfestingum. Gert er ráð fyrir að samið verði um það milli ríkis og sveitarfélaga hvernig sveitafélögum verði bætt aukin þátttaka í kostnaði við byggingu heimavista.

Þá er ákveðið að setja skuli reglugerð um normkostnað framhaldsskólahúsnæðis sem skipting áætlaðs stofnkostnaðar milli framkvæmdaraðila verði miðuð við. Einnig skal setja í reglugerð viðmiðunarreglur um stærð og gerð húsnæðis framhaldsskóla. Gert er ráð fyrir að allur undirbúningur verði í höndum framkvæmdaraðila.“

Samkvæmt 1. mgr. 38. gr. laga um framhaldsskóla nr. 80/1996, skulu þau skólamannvirki sem lögin taka til vera eign ríkis og sveitafélaga í sömu hlutföllum og stofnkostnaður er greiddur eða hefur verið greiddur sé um eldra húsnæði að ræða. Verði húsnæði framhaldsskóla ráðstafað til annarra nota en framhaldsskólanáms skulu eignaraðilar gera með sér samkomulag þar um. Verði eign seld öðrum hvorum eignaraðila skal hún metin af dómkvöddum mönnum sbr. 2. mgr. 38. gr. sömu laga.

Skylda sveitarfélags til þátttöku í stofnkostnaði framhaldsskóla

Mikil og að hluta til óvænt fjölgun nema á framhaldsstigi á árinu 2002, gerði stefnumörkun í húsnæðismálum framhaldsskóla á höfuðborgarsvæðinu, brýnni en ella. Fyrirsjáanlegt var að mjög þröngt yrði um kennslurými ef ekki yrði bætt úr. Önnur brýn verkefni á þessu sviði snéru m.a. að endurbótum á eldri húsnæðum, úrbætur við þá skóla sem bjuggu við þrengsli og óhentugt húsnæði, og skiptum á húsnæði milli ríkis og Reykjavíkurborgar.

Deilur urðu milli Reykjavíkurborgar og ríkis um túlkun 37. gr. laga um framhaldsskóla nr. 80/1996. Álitafnið laut að skyldu sveitarfélags til þátttöku í stofnkostnaði framhaldsskóla. Reykjavíkurborg hafði tekið þátt í stofnkostnaði þeirra skóla sem stofnaðir voru á grundvelli laga um framhaldsskóla. Það var hins vegar mat Reykjavíkurborgar að gömlu skólarnir, Menntaskólinn í Reykjavík, Menntahúsin við Hamrahlíð og Menntaskólinn við Sund féllu utan skyldunnar.

Borgarstjórinn í Reykjavík og menntamálaráðherra skiptust á skoðunum. Þáverandi Borgarlögmaður, Hjörleifur B. Kvaran tók saman álitsgerð þar sem fram kom sú niðurstaða, að sveitarfélögum bæri ekki að greiða 40% stofnframlag vegna eldri framhaldsskólanna.

Sigurður Lindal lagaprófessor hafði á árinu 2000 tekið saman álitsgerð um sama efni, sem er svohljóðandi:

„Álitafnið lýtur að skyldu sveitafélags til þátttöku í stofnkostnaði framhaldsskóla samkvæmt lögum nr. 80/1996, en um það hafa borgarstjórinn í Reykjavík og menntamálaráðherra skipzt á skoðunum. Snýst ágreiningurinn um hvort

Reykjavíkurborg beri skylda til að taka þátt í kostnaði við nýbyggingar þeirra skóla sem stofnaðir voru fyrir gildistöku laga nr. 57/1988. Sem dæmi er nefndur kostnaður við byggingu íþróttahúss við Menntaskólann við Hamrahlíð og endurbyggingu húss Menntaskólans við Reykjavík við Þingholtsstræti.

Í 12. kafla laga nr. 80/1996 um framhaldsskóla eru ákvæði um stofnun og byggingu framhaldsskóla. Nánari ákvæði eru í 37. og 38. gr.

Í 1. mgr. 37. gr. er svo mælt að ríki og sveitafélög geti haft frumkvæði að stofnun nýs framhaldsskóla, en skóli verði þó eigi stofnaður nema með samþykki Alþingis.

Í 2. mgr. segir að standi ríki og sveitafélag sameiginlega að stofnun framhaldsskóla skuli gera samning milli aðila um nýframkvæmdir, stofnbúnað og endurbyggingu húsnæðis sem ríki og sveitafélög samþykki að standa að. Menntamálaráðherra og fjármálaráðherra annars vegar og hlutaðeigandi sveitarstjórn eða sveitastjórnir hins vegar skulu undirrita samning og fjármálaráðherra skal kynna hann fjárlaganefnd, sbr. 3. mgr.

Þá er í 4. mgr. mælt fyrir um skiptingu kostnaðar og er meginviðmiðið að hann skiptist þannig að ríkið greiðir 60%, en sveitafélag 40% svokallaðs normkostnaðar, en heimilt er að semja á annan veg. Ef Alþingi á hinn bóginn ákveður að stofna skóla án aðildar sveitarfélags greiðist allur stofnkostnaður úr rikissjóði, sbr. 5. mgr.

Loks eru í 6.-7. mgr. ákvæði um heimavistir og aðstöðu til gistihúsareksturs. Um aukakostnað sem af slíkum framkvæmdum leiðir og notkun slíks húsnæðis utan skólatíma skal samið sérstaklega. Þá skulu settar viðmiðunarreglur um stærð og gerð húsnæðis framhaldsskóla og málsmeðferðarreglur um undirbúning framkvæmda.

Í 38. gr. er svo mælt að skólamannvirki skuli vera eign ríkis og sveitafélaga í sömu hlutföllum og stofnframlög og eignaraðilar geri með sér samkomulag ef eign verði ráðstafað til annarra nota en framhaldsskólanáms: Ef eign verði seld öðrum hvorum eiganda skuli dómkvaddir menn meta hana.

Ekki verður annað séð en í 12. kafla laganna sé einungis rætt um stofnun framhaldsskóla samkvæmt sérstökum samningi. Eins og þegar hefur verið rakið er í 1. mgr. 37. gr. svo mælt að ríki og sveitarfélög geti haft frumkvæði að **stofnun** nýs framhaldsskóla og í 2. mgr. er aftur vikið að **stofnun** framhaldsskóla og samningsgerð í framhaldi af því. Önnur ákvæði 37. og 38. gr. eiga þá einungis við þá skóla sem stofnaðir eru eftir gildistöku þeirra eða eldri efnislega samhljóða ákvæða, væntanlega ákvæða laga nr. 57/1988. Af þessu leiðir að sveitarfélagi, eins og t.d. Reykjavíkurborg er samkvæmt núgildandi framhaldsskólalögum ekki skylt að taka þátt í stofnkostnaði við stækkun eða endurbætur á húsnæði framhaldsskóla sem stofnaðir höfðu verið áður en framangreind ákvæði gengu í gildi. Ef leggja ætti slíkar kvaðir á sveitafélög afturvirkir þyrfti að mæla fyrir um það með skýrum hætti í lögum.

Af minnisblöðum borgarlögmanns til borgarstjóra frá 18. júlí 1994 og 16. október 1995 má einnig ráða að afstaða borgarinnar hafi verið í samræmi við þetta og

málum hafi þannig verið háttað í reynd að Reykjavíkurborg greiddi ekki stofnkostnað framkvæmda við eldri framhaldsskóla nema samkvæmt sérstökum lagafyrirmælum.

6. febrúar 2002

Sigurður Lindal.

IV. Samkomulög milli ríkis og Reykjavíkurborgar um húsnæðismál framhaldsskóla

A. Samningur um byggingu íþrótt- og kennsluálmu við Menntaskólann við Hamrahlíð

Menntamálaráðuneytið og fjármálaráðuneytið annars vegar og Reykjavíkurborg hins vegar gerðu með sér samning þann 20. september 2005, um byggingu íþrótt- og kennsluálmu við Menntaskólann við Hamrahlíð. Samningurinn var gerður á grundvelli laga nr. 80/1996.

Samkvæmt 1. grein samkomulagsins skiptist stofnkostnaður byggingarinnar þannig milli aðila að ríkissjóður greiðir 60% en Reykjavíkurborg 40%. Reykjavíkurborg greiðir framlag sitt eftir framvindu verksins og ákvæðum samnings við Eykt ehf. til Fjársýslu ríkisins, sem ásamt menntamálaráðuneytinu annast greiðslur og bókhald vegna byggingarinnar.

Samkvæmt 4. gr. samkomulagsins eru eignarhlutföll í byggingunni eftirfarandi:

Ríkissjóður	60%
Reykjavíkurborg	40%

B. Sameignarsamningur og samningur um skiptingu stofnkostnaðar

Þann 17. apríl 2002 gerðu Ríkissjóður Íslands og Borgarstjóður Reykjavíkur með sér sameignarsamning um fasteignir Ármúlaskóla við Ármúla 12 í Reykjavík. Eignarhlutfall hvors um sig í óskiptri heildareign samkvæmt skráð fasteignamats ríkisins skyldi vera eftirfarandi:

Ríkissjóður Íslands	60%
Borgarstjóður Reykjavíkur	40%

C. Samkomulag um húsnæðismál sérskóla á grunnskólastigi og framhaldsskóla í RVK og fleira.

Í samkomulagi milli ríkisins og Reykjavíkurborgar um húsnæðismál sérskóla á grunnskólastigi og framhaldsskóla í Reykjavík og fleira, frá 31. maí 2005, náðist samstaða milli Reykjavíkurborgar og ríkisins um húsnæðismál sérskóla á grunnskóla- og framhaldsstigi í Reykjavík.

1. Húsnæði Safamýrarskóla, Öskjuhlíðarskóla og hluta Vesturhlíðarskóla.

Reykjavíkurborg yfirtekur eignarhald á húsnæði skólanna, sbr. nánari tilhögun í fylgiskjali skv. yfirlýsingunni.

2. Vörðuskóli.

Reykjavíkurborg kaupir eignarhluta ríkisins í húsnæði Vörðuskóla í Reykjavík á matsverði, sbr. nánari ákvæði í fylgiskjali. Húsið afhendist þegar lokið er við stækkun Iðnskólans í Reykjavík, sbr. 3. tölul.

3. Iðnskólinn í Reykjavík.

Ríki og Reykjavíkurborg munu þegar í stað hefja undirbúning viðbyggingar Iðnskólans í Reykjavík um allt að 2500 m² og greiðir Reykjavíkurborg 40% kostnaðarhlutdeildar í stofnkostnaði með hliðsjón af samkomulagi um uppbyggingu framhaldsskóla frá 2. september 2003.

4. Vesturhlíðarskóla

Hluti Vesturhlíðaskóla (aðalbygging) verður seldur Reykjavíkurborg á matsverði og andvirði nýtt til að byggja sérdeildarálmu fyrir mikið fatlaða nema á framhaldsskólaaldri við Fjölbrautaskólann við Ármúla. Ekki verður gert ráð fyrir sérstöku framlagi Reykjavíkurborgar til sérdeildarálmunnar. Telst sérdeildarálman alfarið eign ríkisins.